

UNIVERZITA PARDUBICE
Univerzitní knihovna

Výroční zpráva za rok 2014

Březen 2015

Zpracovaly: Mgr. Iva Prochásková
Ing. Blanka Jankovská

Obsah

1	Zpráva o činnosti	3
1.1	Fondy.....	3
1.1.1	Klasické zdroje	3
1.1.2	Elektronické informační zdroje (EIZ)	3
1.1.3	Digitální knihovna Univerzity Pardubice	4
1.1.4	Revize fondů.....	4
1.2	Služby.....	4
1.2.1	Uživatelé a návštěvnost	4
1.2.2	Absenční výpůjčky	4
1.2.3	Meziknihovní výpůjční služba a dodávky kopií dokumentů	5
1.3	Informační vzdělávání uživatelů	5
1.4	Informační technologie.....	5
1.4.1	Automatizovaný knihovní systém Verbis a zavedení technologie RFID pro samoobslužné půjčování fondu.....	5
1.4.2	Primo a 360 Link	5
1.5	Příspěvek UK ke zvýšení povědomí o otevřeném přístupu (OA) k publikovaným vědeckým článkům.....	6
1.6	Prezentace UK na sociálních sítích	6
1.7	Činnost knihovní rady	6
1.8	Asociace knihoven vysokých škol ČR (www.akvs.cz)	7
1.9	Projekt OP VaVpI – Chemické elektronické informační zdroje pro VaV (ChemEIZ).....	7
1.10	Nový Knihovní řád - Směrnice č. 9/2014.....	7
1.11	Další činnost.....	7
1.12	Zaměstnanci.....	8
2	Plán činnosti pro rok 2015.....	9
2.1	Nákup informačních zdrojů.....	9
2.2	Propojení záznamů literatury uvedené ve Stagu s knihovním katalogem	9
2.3	Revize knihovních fondů.....	9
2.4	Rozvoj Digitální knihovny (DK).....	9
2.5	Podpora otevřeného přístupu k publikovaným výsledkům výzkumu.....	9
2.6	Informační vzdělávání uživatelů	9
2.7	Celoživotní vzdělávání pracovníků knihovny	10
3	Přílohy	11
3.1	Finanční náklady	11
3.2	Fondy.....	12
3.3	Služby	12
3.4	Kvalifikační struktura pracovníků.....	12
3.5	Statistiky využívání EIZ.....	13
3.5.1	SciFinder.....	13
3.5.2	Reaxys	14
3.5.3	Web of Science.....	16
3.5.4	Journal Citation Reports	16

3.5.5	Scopus.....	17
3.5.6	Multioborové databáze na platformě ProQuest a Ebsco.....	17
3.5.7	Literature Online.....	18
3.5.8	Literature Resource Center.....	18
3.5.9	Elektronické časopisy	19
3.5.10	Elektronické knihy	28
3.5.11	Podpůrné nástroje pro efektivní využívání EIZ.....	32

1 Zpráva o činnosti

1.1 Fondy

1.1.1 Klasické zdroje

Knihy a skripta

Nákup knih a skript domácích vydavatelství byl prováděn průběžně podle profilu fondu i podle požadavků z kateder a ústavů. Nákup zahraničních titulů z rozpočtu knihovny byl prováděn na základě požadavků akademických pracovníků. Objednávání domácí i zahraniční literatury hrazené z grantových prostředků a z prostředků projektů řešených v programu OP VK probíhalo ve spolupráci s řešiteli grantů a s projektovými manažery. Ceny byly zjišťovány poptávkovým řízením u dodavatelů podle oborové, případně jazykové specializace. Zvýšený přírůstek knižních titulů hrazený z projektů OP VK klade velké nároky na pracovníce v akvizici a jmenné a věcné katalogizaci. Celkový počet nově zkatalogizovaných titulů činil 2 379. Pro nový program OP VVV je třeba zajistit, aby projekty, jejichž obsahem bude i nákup většího množství knih, byly konzultovány s odpovědnými pracovníky UK již během přípravy.

Periodika

Počet předplacených titulů v tištěné formě se v několika posledních letech v podstatě nemění. Pro rok 2014 bylo předpláceno 334 titulů periodik v počtu 365 výtisků. Aktuální seznamy předplacených titulů pro rok 2015 jsou na webových stránkách knihovny¹.

1.1.2 Elektronické informační zdroje (EIZ)

Celkový přehled EIZ včetně popisu a způsobu přístupu je uveden na webových stránkách UK². Ke všem EIZ s online přístupem lze přistupovat jak z IP adres v rámci UPa, tak pomocí vzdáleného přístupu přes terminálový server a VPN, k některým i přes autentizaci prostřednictvím Shibboleth. Vyhledávání jednotlivých titulů elektronických knih a periodik podle názvů je možné v e-Resource Portal³. Propojení bibliografických odkazů s plnými texty je zajištěno službou 360Link firmy Serials Solutions. Využívání všech EIZ je průběžně statisticky sledováno, výsledky jsou prezentovány v příloze 3.5.

Elektronické knihy (E-books)

Portfolio elektronických knih nebylo v roce 2014 významně rozšířeno. K referenčním dílům a encyklopediím vydavatelství Wiley byly nakoupeny aktualizace za roky 2012 a 2013, které byly uhrazeny z finančních prostředků projektu ChemEIZ. Celkem je zpřístupněno sedm jednotlivých elektronických encyklopedií včetně Encyclopedia Britannica a pět rozsáhlých elektronických knihoven, z nichž nejvyšší využívání má Knovel. Z této knihovny bylo v roce 2014 staženo 18 583 kapitol.

Elektronická periodika

V elektronické formě bylo z vlastních finančních zdrojů předpláceno celkem 356 titulů z vydavatelství ACS, RSC, IoP a Emerald. Nově byly předplaceny čtyři tituly, a to *Applied Physics Letters* a *Journal of Applied Physics* producenta American Institut of Physics a *Physical Review B* a *Physical Review Letters* producenta American Physical Society. Předplatné těchto periodik bylo uhrazeno z projektu ChemEIZ na 4 roky předem.

V rámci konsorciálních projektů má akademická obec zpřístupněny kolekce běžných ročníků elektronických časopisů Elsevier, IEEE, Springer a Wiley-Blackwell.

¹ <http://www.upce.cz/knihovna/o-knihovne/fond/periodika.html>

² <http://www.upce.cz/knihovna/eiz/abecedni.html>

³ <http://rj7gv6cf9w.search.serialssolutions.com/>

Trvale zakoupeno je pět kolekcí archivu JSTOR, kompletní archivy periodik ACS a RSC, kolekce periodik Chemistry a Materials Science vydavatelství Springer, kolekce Chemical Engineering, Materials Science, Inorganic Chemistry a Organic Chemistry vydavatelství Elsevier a archivní ročníky sedmdesáti dvou titulů vydavatelství Wiley-Blackwell.

Bibliografické, plnotextové a faktografické databáze

Uživatelé měli zpřístupněno celkem 17 zahraničních a 5 českých databází. Nově byla v roce 2014 zpřístupněna databáze MEDLINE Complete s plnými texty v rámci platformy EBSCOhost. Většina databází je zcela či částečně hrazena až do roku 2017 z projektů, kterých se UPa účastní. Podrobné informace jsou uvedeny na webových stránkách.⁴

1.1.3 Digitální knihovna Univerzity Pardubice

Do Digitální knihovny⁵ přibývaly v roce 2014 v nejvyšším počtu záznamy a plné texty vysokoškolských kvalifikačních prací (dále VŠKP). VŠKP tvoří necelých 92 % z celkového počtu 27 851 záznamů uložených v DK. Plné texty VŠKP jsou volně přístupné (34 %) nebo v souladu s přílohou č. 2 Směrnice 9/2015 přístupné pouze pro oprávněné uživatele z UPa či zcela nepřístupné.

Ve spolupráci s Vydavatelstvím UPa, pokračovalo i v roce 2014 vkládání plných textů publikací vydaných na UPa, které jsou přístupné bez omezení (knihy, články, příspěvky ze sborníků).

Dle zájmu autorů (osobní kontakt nebo vložení do OBD) byly v menší míře v DK zpřístupněny plné texty článků z recenzovaných časopisů na základě pravidel otevřeného přístupu. Vloženy jsou zde i články publikované v časopisech Royal Society of Chemistry v programu Gold for Gold. V současné době obsahuje DK celkem 407 dokumentů typu články v režimu open access.

Další službou, kterou může DK pro oprávněné uživatele UPa poskytovat, je zpřístupnění elektronické verze předplaceného časopisu. Od roku 2014 je tímto způsobem dostupný pro zaměstnance a studenty UPa časopis Ošetrovatelstvo a pôrodná asistencia.

1.1.4 Revize fondů

Vzhledem k přechodu na evidenci a půjčování fondů pomocí technologie RFID byla provedena obsahová revize fondu ve volném výběru a ve studovně. Neaktuální tituly byly přestěhovány do skladu nebo vyřazeny.

1.2 Služby

1.2.1 Uživatelé a návštěvnost

Počet registrovaných uživatelů k 31. 12. 2014 činil 7360, z toho 300 jsou uživatelé z řad veřejnosti.

V budově univerzitní knihovny Studentská 519 bylo registrováno 80 105 návštěv. V tomto počtu nejsou zahrnuti uživatelé, kteří přijdou do knihovny pouze za účelem vracení knih a neprojdou turniketem. Pobočku na Fakultě zdravotnických studií navštívilo více než 6 400 uživatelů a pobočku na Fakultě restaurování více než 2 200 uživatelů.

1.2.2 Absenční výpůjčky

Bylo zaregistrováno 120 978 výpůjček, 56 % z tohoto počtu připadá na první výpůjčky, zbylý počet jsou prodloužení stávajících výpůjček. Prodloužení si provádějí sami uživatelé na webu prostřednictvím aplikace „konto čtenáře“ či na samoobslužném výpůjčním zařízení „self-check“. 33 % prvních výpůjček bylo uskutečněno přes tato samoobslužná zařízení.

⁴ <http://www.upce.cz/knihovna/eiz/abecedni.html>

⁵ <http://dspace.upce.cz/>

1.2.3 Meziknihovní výpůjční služba a dodávky kopií dokumentů

UK vyřídila celkem 3 082 požadavků. Pro uživatele z UPa bylo vyřízeno 551 požadavků výpůjčkou knihy a 2 296 požadavků dodávkou tištěné či elektronické kopie. Jiným knihovnám jsme poskytli 235 dokumentů z našich fondů, z toho 106 výpůjčkou knihy.

1.3 Informační vzdělávání uživatelů

V rámci základního informačního vzdělávání bylo realizováno 17 školení s celkovou časovou dotací 24,5 hodiny a proškoleno bylo 341 studentů bakalářského a magisterského studia.

V rámci pokročilého informačního vzdělávání bylo realizováno 11 kurzů pro doktorandy a akademické pracovníky s celkovou časovou dotací 22,5 hodiny. Zúčastnilo se celkem 117 osob. Zájem o tento typ školení vzrostl oproti roku 2013 o 40 %.

V akreditovaném předmětu „*Informační zdroje a jejich využívání*“ na FEI vyučovaly Ing. Jankovská a Mgr. Vyčítalová. V akademickém roce 2013/2014 si tento předmět zapsalo 100 studentů.

Celkově bylo poskytnuto informační vzdělávání včetně exkurzí, školení a konzultací 1 369 uživatelům (studenti, akademičtí pracovníci, zahraniční studenti, zahraniční návštěvy, studenti gymnázia) v časovém rozsahu 133 hodin.

1.4 Informační technologie

1.4.1 Automatizovaný knihovní systém Verbis a zavedení technologie RFID pro samoobslužné půjčování fondu

Nejrozsáhlejší akcí roku 2014 bylo zavedení technologie RFID pro samoobslužné půjčování. Výběr dodavatele proběhl na jaře formou veřejné zakázky. Vítězem se stala firma Cosmotron. Během dubna, května a června se uskutečnilo několik jednání a ve spolupráci s firmou KPSys – dodavatelem knihovního systému Verbis, proběhly všechny nezbytné přípravné práce. V červnu firma Cosmotron dodala a nainstalovala bezpečnostní bránu, dvě samoobslužné výpůjční stanice (tzv. self-checky), dva tzv. revizní asistenty (pro budoucí automatizované revize knihovního fondu), čtyři pracovní stanice, umožňující konverzi stávajících dat o knihovních jednotkách do čipů, a 100 tis. ks čipů. Firma KPSys vyvinula konverzní a kódovací software Convert a implementovala ho do knihovního systému Verbis. Začátkem července proběhlo zaškolení pracovníků knihovny a 7. července bylo zahájeno s využitím 4 notebooků připojených k RFID pracovním stanicím opatřování knihovních jednotek čipy a nahrávání dat. Protože práce postupovala velmi rychle a bez problémů, bylo čipování oproti původnímu předpokladu dokončeno ve velkém předstihu, a to již po dvou týdnech. Celkem bylo za tuto dobu opatřeno RFID čipem cca 60 tis. knih umístěných na regálech ve volném výběru a v prezenčním fondu ve studovně. Během první poloviny srpna byly otestovány samoobslužné výpůjční stanice a upraveno jejich nastavení tak, aby co nejlépe vyhovovalo potřebám knihovny.

Knihovna byla znovu otevřena a RFID technologie tak uvedena do ostrého provozu o týden dříve, než bylo plánováno. Od 18. srpna do 31. prosince bylo přes self-checky uskutečněno 68 % všech výpůjček. Během podzimních měsíců byly průběžně opatřovány čipem vracující se knihy a ke konci roku tak byl opatřen čipy veškerý knihovní fond aktuálně umístěný ve volném výběru.

1.4.2 Primo a 360 Link

Metavyhledávač Primo a s ním i linkovací nástroj 360 Link byly propagovány na všech školeních pro uživatele. Nejvyšší využití Prima v březnu koresponduje s potřebou provádění rešerší pro závěrečné vysokoškolské práce, druhá nejvyšší využitelnost (listopad) zase odráží největší frekvenci informačně vzdělávacích akcí – viz příloha 5.5.10.1. Pokles celkového počtu hledání mezi lety 2013 a 2014 je způsoben větší obeznameností uživatelů s nástrojem a schopností přesněji formulovat dotazy. K nalezení relevantních dokumentů potřebují méně vyhledávacích dotazů. Tuto hypotézu potvrzuje i nárůst využití linkovacího nástroje 360 Link – viz příloha 5.5.10.2. Z hodnot vyplývá, že se sice snížil počet vyhledávání v Primu, ale počet „žádostí“ o plné texty významně vzrostl díky kvalitnějším vyhledávacím dotazům poučených uživatelů.

1.5 Příspěvek UK ke zvýšení povědomí o otevřeném přístupu (OA) k publikovaným vědeckým článkům

Na semináři v rámci projektu RIKOC+, který se konal ve čtvrtek 24. 4. 2014, vystoupily pracovnice UK s prezentací se základními informacemi k zajištění OA podle pravidel programu Horizont 2020. Prezentace je dostupná ke stažení v Digitální knihovně UPa.⁶

Na webových stránkách UK pod záložkou „podpora VaV“⁷ byla založena speciální sekce věnovaná OA, kde jsou dostupné základní informace o této problematice a průběžně jsou tam publikovány aktuální informace např. o nebezpečných tzv. predátorských časopisech.⁸

UK se stala garantem realizace programu otevřeného přístupu Gold for Gold vydavatelství Royal Society of Chemistry na UPa. Princip spočívá v tom, že pro autory z instituce, která předplácí kompletní produkci vydavatelství (Gold předplatné), poskytuje vydavatelství vouchery na bezplatné publikování v režimu „Gold Open Access“. Využití vouchery je velmi jednoduché, veškeré administrativní záležitosti včetně přípravy licence Creative Commons vyřídí knihovna a autor licenci pouze podepíše a doručí do knihovny. Ne všichni autoři však chápou význam otevření již publikovaného článku pro vědeckou komunitu a otevření odmítli. Přesto lze považovat první rok realizace tohoto programu na UPa za úspěšný. Z osmi článků publikovaných autory UPa v roce 2013 jich bylo otevřeno pět a ze sedmácti článků publikovaných v roce 2014 deset, z toho jeden článek byl otevřen vouchery jiné instituce.

Již popáté se UK zapojila do mezinárodní akce Open Access Week (20. až 24. října 2014). K propagaci byly jako tradičně využity letáky, odznaky, webové stránky a sociální sítě. Během týdne proběhly na půdě knihovny tři přednášky o principech otevřeného přístupu a možnostech, jak se k této aktivitě připojit v rámci UPa. Zúčastnilo se celkem 20 zájemců.

1.6 Prezentace UK na sociálních sítích

Vzhledem k neustálému omezování počtu zobrazených příspěvků ze strany Facebooku, byl v dubnu roku 2014 vytvořen alternativní komunikační kanál na Twitteru⁹. Prostřednictvím kanálů na Facebooku¹⁰ a Twitteru jsou sdíleny informace vyplývající z běžného provozu knihovny (např. změna otevírací doby, nové služby, nové přístupy k EIZ, akce apod.) a zároveň příspěvky týkající se studia na VŠ, čtenářství, knihoven, kulturních akcí apod. V současné době má profil UK na Facebooku již více než 2 100 fanoušků. Twitter se zdaleka netěší takové oblibě jako Facebook, přestože jako kanál pro sdílení aktuálních informací je ideální. V současné době sleduje Twitter UK pouze 54 příznivců.

1.7 Činnost knihovnické rady

Knihovnická rada se sešla pod vedením nového předsedy prorektora Kulhánka 16. dubna 2014. Na programu jednání bylo zhodnocení činnosti UK za rok 2013 na základě předložené Výroční zprávy o činnosti UK za rok 2013. Členové KR neměli ke zprávě žádné připomínky. Činnost knihovny byla hodnocena pozitivně. Výroční zpráva byla schválena a zveřejněna na intranetu UPa¹¹. Na pořadu jednání byla také aktuální situace v zajištění EIZ a výhled na období počínaje rokem 2018, kdy již nebude finanční zabezpečení stávajícími projekty.

⁶ <http://dspace.upce.cz/handle/10195/54596>

⁷ <http://www.upce.cz/knihovna/podpora.html>

⁸ <http://www.upce.cz/knihovna/podpora/oa/prakticke.html>

⁹ <https://twitter.com/KnihovnaUPa>

¹⁰ <https://www.facebook.com/knihovna.upce>

¹¹ https://dokumenty.upce.cz/uk/vyr_zpravy/vz13.pdf

1.8 Asociace knihoven vysokých škol ČR (www.akvs.cz)

Činnost AKVŠ byla zaměřena především na zabezpečení dostupnosti a financování EIZ. Ve spolupráci s Radou vysokých škol připravila oponenturu návrhu na zřízení licenčního centra „Czech eLib“ pro centrální zajišťování přístupů k EIZ od roku 2018, který připravila Národní technická knihovna. Realizace tohoto projektu se předpokládá v rámci nového operačního programu **Výzkum, vývoj a vzdělávání**.

AKVŠ se také důsledně zabývala problematikou otevřeného přístupu k vědeckým publikacím především s ohledem na program EU Horizont 2020, který přinese povinnost zajistit v projektech realizovaných v rámci tohoto programu volný přístup k publikovaným výsledkům.

Členem výkonného výboru je Ing. Jankovská. Zároveň je garantem klíčové aktivity 3: Podpora informačního vzdělávání a zvyšování informační gramotnosti na vysokých školách. V odborné skupině pro otevřený přístup pracuje Mgr. Vyčítalová.

1.9 Projekt OP VaVpI – Chemické elektronické informační zdroje pro VaV (ChemEIZ)

Realizace projektu byla ukončena 31. 12. 2014. Předplatné na EIZ zahrnuté v projektu (SciFinder, Reaxys, Knovel a vybraná periodika American Physical Society a American Institut of Physic) je uhrazeno do roku 2017 včetně. Pro roky 2018 a 2019 platí zajištění povinné udržitelnosti těchto zdrojů, což bude klást zvýšené nároky na rozpočet UK. Předpokládána finanční částka pro zajištění přístupu do SciFinder, Reaxys a Knovel od roku 2018 činí 4,5 mil. Kč.

Bylo realizováno výběrové řízení na tiskárny s možností tisku na A3 pro studovny. Tím byla dokončena obměna zastaralého technického vybavení v UK. Díky projektu se tak podařilo UK po sedmnácti letech výrazným způsobem modernizovat. Ve stávajících rozvodech byla rekonstruována a doplněna datová kabeláž odpovídající standardu CAT6 pro rychlost 10 Gbit/s včetně napájení 230 V. Byly pořízeny 3 nové aktivní prvky, jeden pro budovu UK, další dva pro datová centra. Byly zřízeny nové přístupové body v prostorách UK a všechna studijní místa pokryta signálem bezdrátové sítě (WiFi) eduroam.

UK byla vybavena novými počítači (ve studovnách ve formě klientů), pěti tiskárnami, prezentační technikou, dvěma samoobslužnými knižními skenery, dvěma informačními LCD panely a biblioboxem. Byl instalován nový systém bezpečnostních kamer k dohledu na nově pořízené vybavení.

1.10 Nový Knihovní řád - Směrnice č. 9/2014

Knihovní řád byl upraven, aby byl v souladu se zákonem č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Další změny vyplynuly ze zavedení nového způsobu půjčování knih pomocí technologie RFID. Byla také upřesněna pravidla pro využívání internetu a doba využití pro veřejnost byla omezena na dvě hodiny denně. Tyto změny vyvolala potřeba omezit zneužívání internetu k jiným než studijním a vzdělávacím aktivitám. Nový Knihovní řád vstoupil v platnost 1. října 2014.

1.11 Další činnost

Výstava zahraniční literatury

Od úterý 10. června až do pátku 13. června 2014 se konal jubilejní patnáctý ročník výstavy odborné a vědecké literatury, kde bylo možno se seznámit s aktuální nabídkou mnoha prestižních světových vydavatelství, např. Cambridge University Press, Elsevier, Oxford University Press, Pearson, Royal Society of Chemistry, Springer, Taylor and Francis, Wiley-Blackwell nebo World Scientific. Vystaveno bylo 865 titulů z různých vědních oborů – především chemie a biochemie, chemického inženýrství, nanotechnologií, ošetřovatelství, ekonomických a technických věd v celkové hodnotě téměř 2,5 milionů Kč. Výstava se jako obvykle setkala s velkým zájmem akademických pracovníků a studentů doktorského studia především z Fakulty chemicko-technologické, navštívilo ji denně

v průměru více než 50 zájemců. Celkem bylo z rozpočtů univerzitní knihovny, fakult a projektů v rámci OP VK zakoupeno 84 titulů v celkové hodnotě přes 327 tis. Kč. Ukazuje se tak, že papírová kniha má v prostředí vzdělávání a vědy a výzkumu stále své nezastupitelné místo. Všechny tituly byly zpracovány v univerzitní knihovně a lze je nalézt v knihovním katalogu, kde jsou k dispozici i informace o umístění knihy a možnostech vypůjčení.

Exkurze

Během roku se uskutečnily tři informační exkurze pro studenty pardubických středních škol a jedna prohlídka UK včetně seznámení se základními službami pro studenty v programu ERASMUS v angličtině.

Rešerše a citační analýzy

Na základě požadavků akademických pracovníků bylo vypracováno 5 rešerší, 1 citační analýza a poskytnuta řada individuálních konzultací.

1.12 Zaměstnanci

K 31. 12. 2014 bylo v UK zaměstnáno 21 pracovníků (20 úvazků). Z toho 3 pracovníci s celkovou výší 0,7 úvazku byli vyčleněni na práci na projektu ChemEIZ. Pro dalších 18 projektů OP VK zajišťovali pracovníci UK kompletní poptávkové řízení na nákup knih, objednávky, evidenci a katalogizaci. Kvalifikační struktura je uvedena v příloze 3.4

Důležitou součástí zvyšování kvalifikace je celoživotní vzdělávání pracovníků. Většina pracovníků se pravidelně účastnila jazykového kurzu angličtiny. Možnosti získávání nových znalostí poskytují také semináře a workshopy organizované AKVŠ¹², pracovníci UK se zúčastnily řady z nich.

S příspěvkem *Sociální síť v prostředí univerzitní knihovny* vystoupily Ing. Jankovská a Mgr. Vyčítalová na konferenci EUNIS 2014 - Sociální síť, Mobilní aplikace.

Vedoucí UK se v rámci projektu ChemEIZ zúčastnila také dvou mezinárodních konferencí, a to 43. výroční konference LIBER v Rize a ICOLC 2014 European Meeting v Lisabonu. Poznatky z nich jsou aplikovány do praxe UK, přispívají k modernizaci služeb a udržení srovnatelnosti UK s knihovnami zahraničních univerzit.

Ing. Jankovská se zúčastnila 80. mezinárodního kongresu knihovnických asociací (80th IFLA General Conference and Assembly). Mgr. Vyčítalová prezentovala na konferenci Open Repositories 2014 v Helsinkách poster *Repository and its place at the University of Pardubice*. Obě tyto cesty byly realizovány s finančním příspěvkem AKVŠ.

¹² <http://www.akvs.cz/aktivita/index.html>

2 Plán činnosti pro rok 2015

2.1 Nákup informačních zdrojů

Většina EIZ je financována úplně či částečně až do roku 2017 ze zdrojů mimo rozpočet UK. Na základě statistického sledování využívání bude obnoveno předplatné do EIZ hrazených z rozpočtu UK. Méně využívané zdroje budou zrušeny. Předplatné tištěných periodik bude aktualizováno podle požadavků z fakult. Bude připraveno výběrové řízení na dodávku zahraničních tištěných periodik.

Nákupy knih z rozpočtu UK budou realizovány průběžně podle profilu fondu a podle požadavků z fakult na zajišťování základní a doporučené studijní literatury. Je třeba zlepšit spolupráci garantů jednotlivých oborů s akvizitéry. Dostupnost základní a doporučené literatury k oborům je jedním z předpokladů úspěšné reakreditace. Nákupy z projektových finančních zdrojů budou realizovány v souladu s pravidly uvedenými na intranetu <https://zamestnanci.upce.cz/knihovna/obj-knih.html>.

2.2 Propojení záznamů literatury uvedené ve Stagu s knihovním katalogem

Snahou UK je neustálé vylepšování služeb pro studenty i zaměstnance univerzity. Pro rok 2015 je v této souvislosti v plánu propojit seznamy povinné a doporučené literatury ze studijní agendy STAG se záznamy knih v knihovním katalogu <http://katalog.upce.cz>. Zároveň budou seznamy literatury ve STAGu aktualizovány a knihovní fond doplněn o chybějící tituly (pokud budou na trhu dostupné).

2.3 Revize knihovních fondů

Během pravidelného letního uzavření knihovny bude na stanoveném vzorku volně přístupného fondu otestován nový způsob provádění revize pomocí technologie RFID. Podle výsledku testu bude navržen standardní způsob provádění revizí fondu.

2.4 Rozvoj Digitální knihovny (DK)

DK bude knihovna aktualizována na nejnovější verzi software DSpace. Nová verze s sebou přinese moderní rozhraní včetně tzv. facetového vyhledávání, možnost zaslání zamčeného dokumentu na vyžádání (implementace tzv. request button), snazší využití veřejných licencí Creative Commons nebo integraci trvalého identifikátoru autora ORCID. Vzhledem k nesporným výhodám ORCID by pro jeho maximálnímu využití bylo vhodné centrálně pořídit a spravovat ID ORCID pro všechny akademické pracovníky UPa a zakomponovat jej i do dalších vnitřních systémů UPa.

V souvislosti s programem Horizont 2020, bude DK uzpůsobena novým pravidlům pro sklizení záznamů oficiálním portálem OpenAIRE.

V roce 2015 bude realizováno testování propojení OBD a DK tak, aby byly záznamy v OBD s příloženými plnými texty odborných článků automatizovaně sklizeny do DK a plné texty následně zpřístupněny v souladu s pravidly vydavatelů.

2.5 Podpora otevřeného přístupu k publikovaným výsledkům výzkumu

Bude pokračovat podpora programu Royal Society of Chemistry Gold for Gold. Budou průběžně aktualizovány webové stránky UK věnované otevřenému přístupu. V říjnu budou v rámci akce Open Acces Week realizovány prezentace a školení upozorňující na možnosti publikování či zveřejňování publikovaných prací v režimu otevřeného přístupu.

2.6 Informační vzdělávání uživatelů

Mohutný nárůst zájmu o školení uživatelů (vyhledávání v elektronických informačních zdrojích, rešeršní strategie, citační problematika) znamená, že se výrazně zvýšilo povědomí uživatelů o službách knihovny v této oblasti. Pro rok 2015 je plánováno realizovat semináře ve struktuře, která se osvědčila v roce 2014. Případné navýšení počtu seminářů podle požadavků uživatelů zabezpečíme

zaučením další pracovnice.

2.7 Celoživotní vzdělávání pracovníků knihovny

Kromě běžného školení pracovníků pro nově zaváděné technologie a služby a účasti v kurzech angličtiny plánujeme účast na akcích organizovaných AKVŠ ČR, na konferenci Inforum 2015 a na zahraničních knihovnické konferenci LIBER.

3 Přílohy

3.1 Finanční náklady

Nákup informačních pramenů	Částka v tis. Kč
Periodika v tištěné formě	624
Knihy	752
Elektronické informační zdroje	4 378
Zdroje získané MVS a DD	74
Celkem	5 828

Provozní náklady	Částka v tis. Kč
Spotřební materiál a DHM	107
Služby a servisní smlouvy software	182
Cestovné, vložné, poplatky za členství v AKVŠ a LIBER	72
Energie (elektřina + voda)	375
Bankovní poplatky a kurzové ztráty	37
Celkem	773

Náklady na zaměstnance	Částka v tis. Kč
Mzdové náklady	5 132
Zdravotní a sociální pojištění	1 745
Další náklady	92
Celkem	6 959

Příjmy	Částka v tis. Kč
Tržby za kopírovací a tiskové služby, poplatky za upomínky, registrace a náhrady za ztráty	320
Dar Elektrárna Opatovice	250
Celkem	570

3.2 Fondy

Stav knihovního fondu k 31. 12. 2014: **205 225** jednotek

	Přírůstky: počet svazků	Úbytky: počet svazků
Knihovní jednotky	6 541	2 041
Vysokoškolské práce	2 042	0
Celkem	8 583	2 041

Předplácená periodika	Zahraniční	Česká
Tištěná	76	258
Elektronická	356	0
Celkem	432	258

3.3 Služby

Uživatelé zaregistrovaní k 31. 12. 2014	7 360
Počet absenčních výpůjček (včetně prodloužení)	120 978
Celkový počet návštěvníků knihovny	88 773
v tom	
v UK Studentská	80 105
v pobočce FR v Litomyšli	2 214
v pobočce FZS v Černé za Bory	6 454

Realizovaná meziknihovní výpůjční služba

Požadavky našich uživatelů	2 847
z toho	
Vyřízeno výpůjčkou	551
Vyřízeno kopiemi	2 296
Požadavky jiných knihoven	235
z toho	
Vyřízeno výpůjčkou	106
Vyřízeno kopiemi	129

3.4 Kvalifikační struktura pracovníků

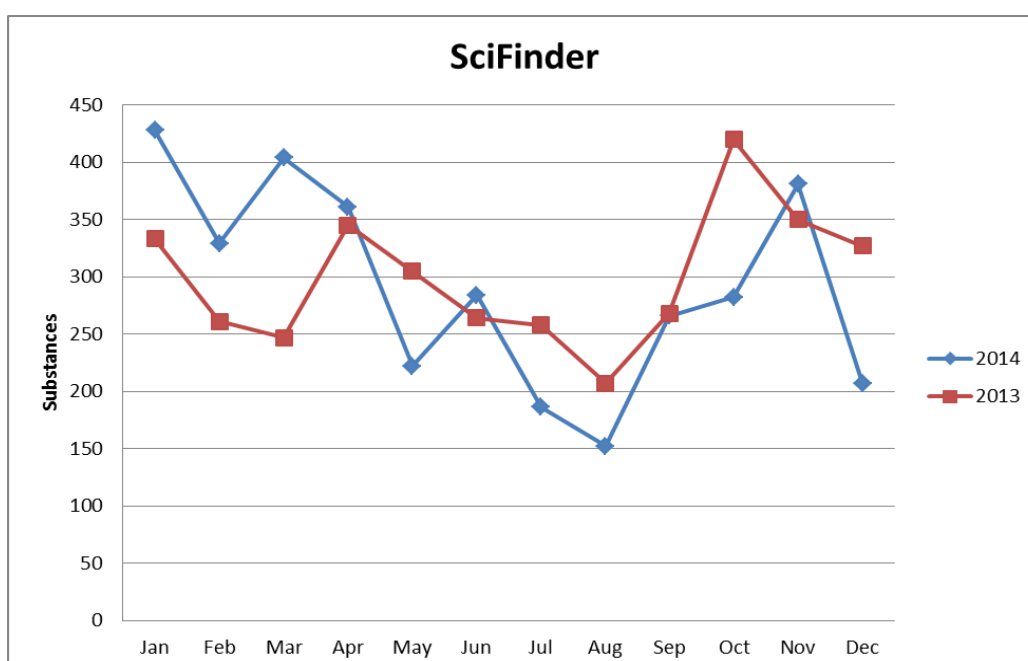
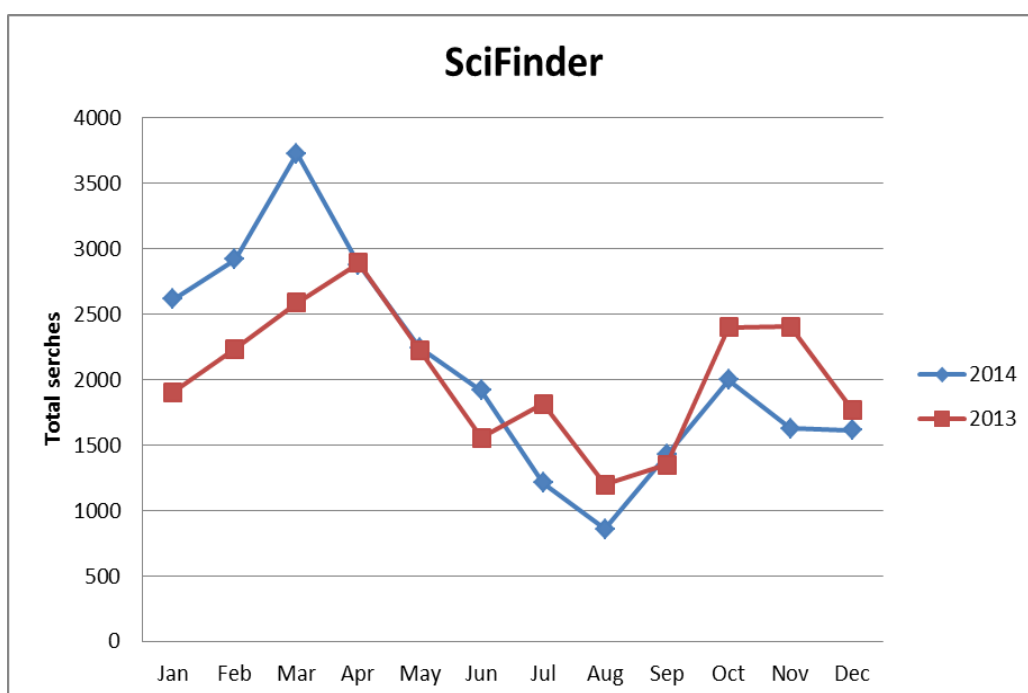
Celkem pracovníků	21
v tom	
s VŠ vzděláním v oboru knihovnictví	4
s VŠ vzděláním v jiném oboru	4
se SŠ vzděláním v oboru knihovnictví	7
se SŠ vzděláním v jiném oboru	6

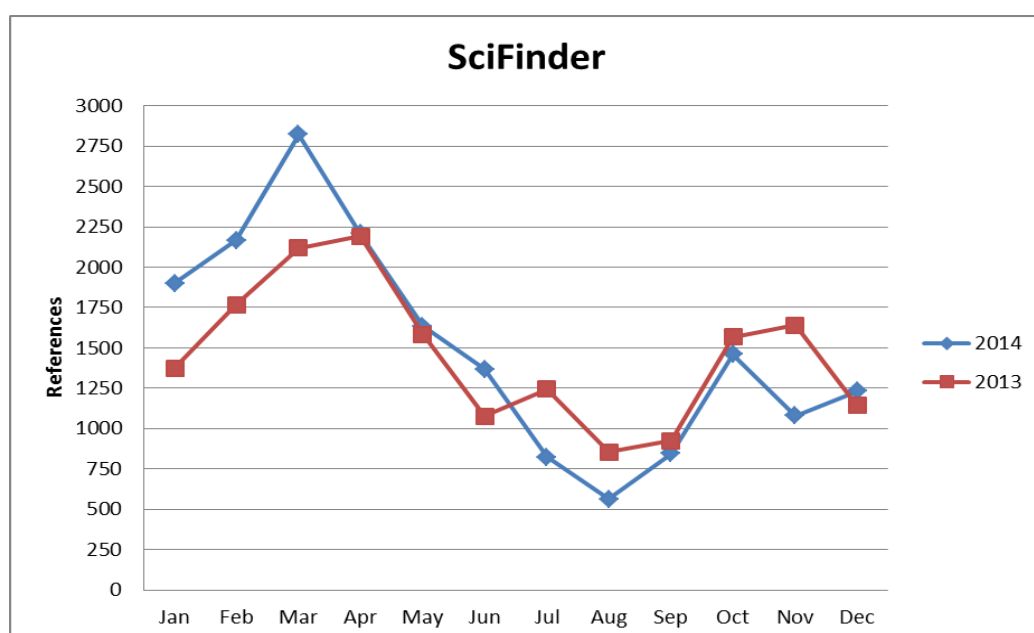
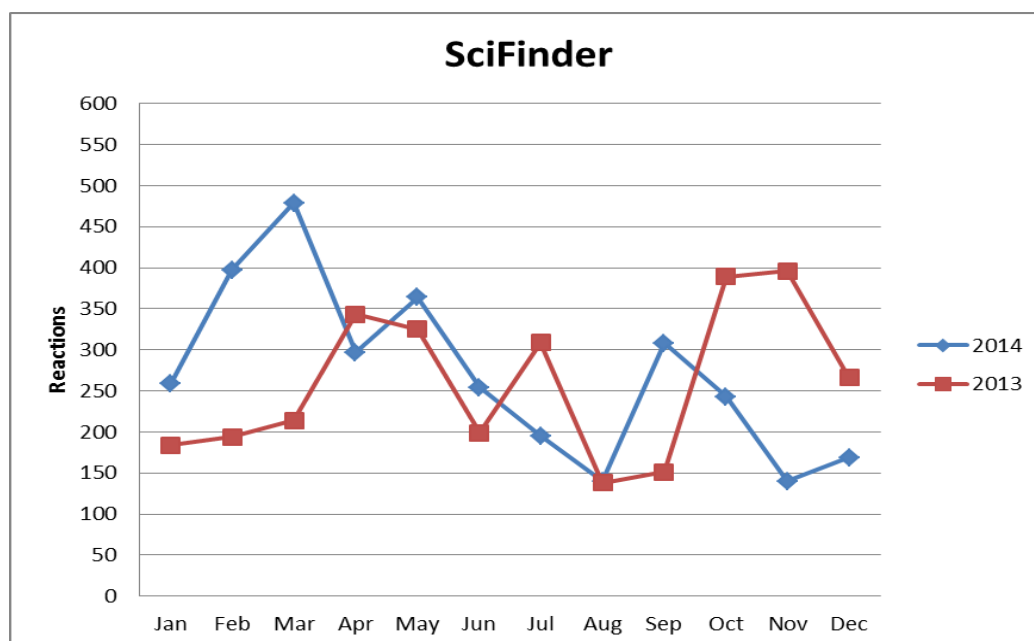
3.5 Statistiky využívání EIZ

3.5.1 SciFinder

V roce 2014 bylo realizováno celkem 4 144 přístupů, což je o cca 280 méně než v roce 2013, zvýšila se ovšem průměrná délka pobytu v databázi z 33 na 57 minut. K 31. 12. 2014 bylo v databázi registrováno 322 aktivních uživatelů, jejich počet se oproti prosinci loňského roku zvýšil o 50. Aktualizace registrovaných uživatelů je prováděna průběžně automaticky a těm, kteří nejsou déle než jeden rok aktivní, je registrace zrušena. Celkový počet všech zadaných rešeršních dotazů přesáhl 25 000.

Rozložení využití databáze v čase a typ rešeršního dotazu včetně srovnání s rokem 2013 zobrazují následující grafy.

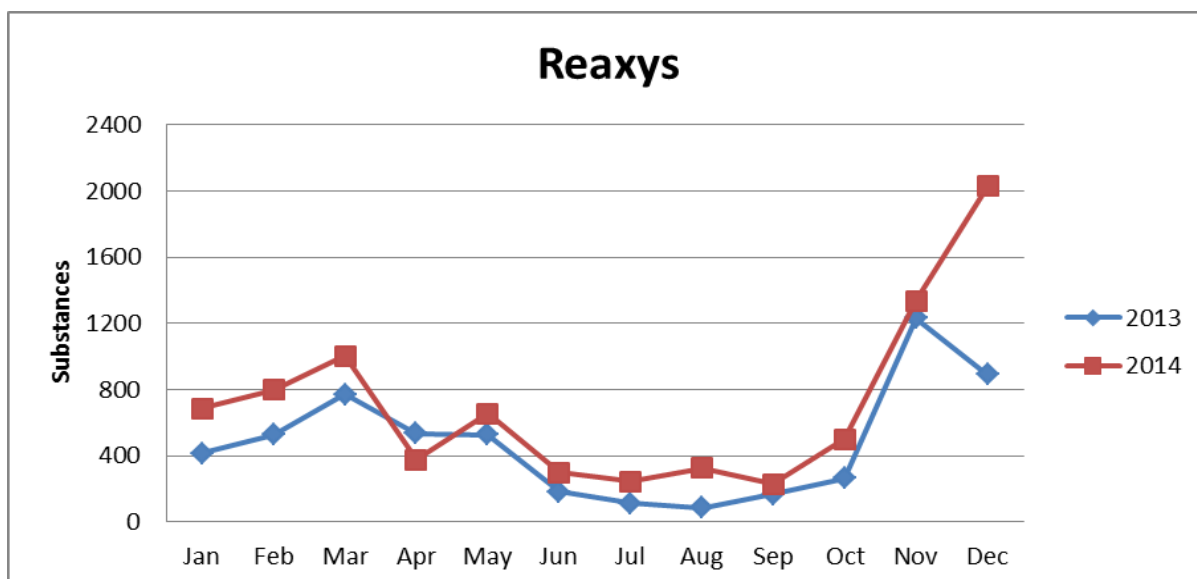
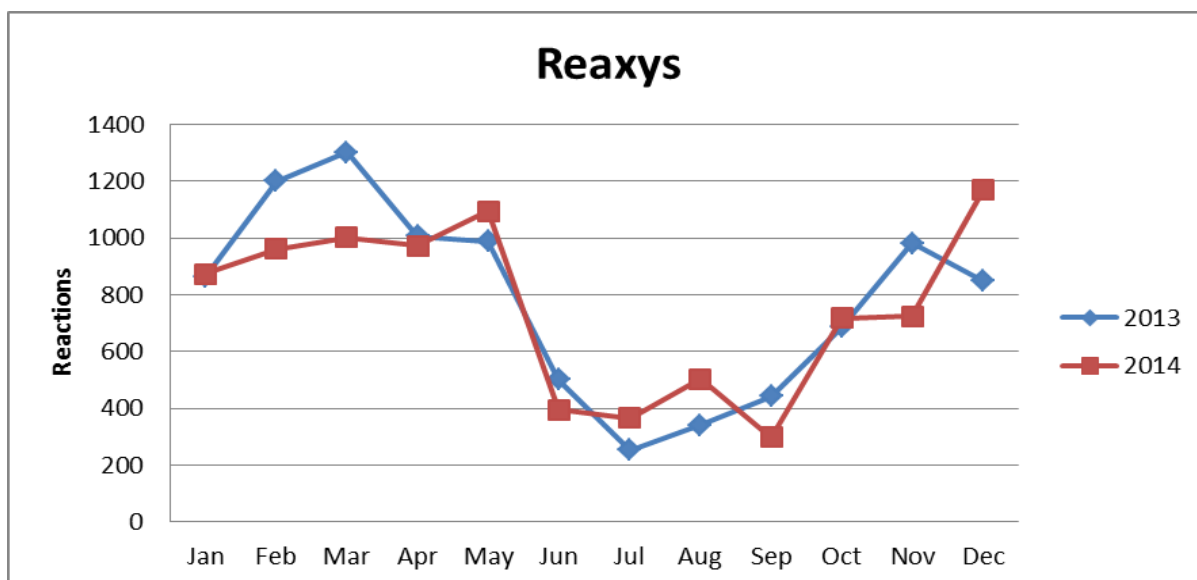
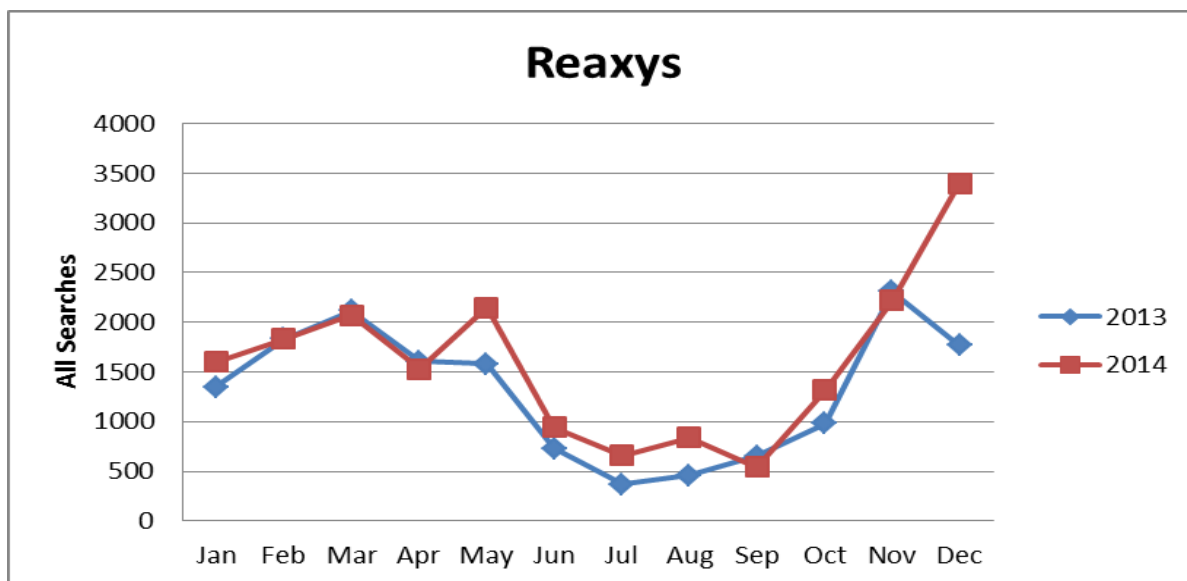




3.5.2 Reaxys

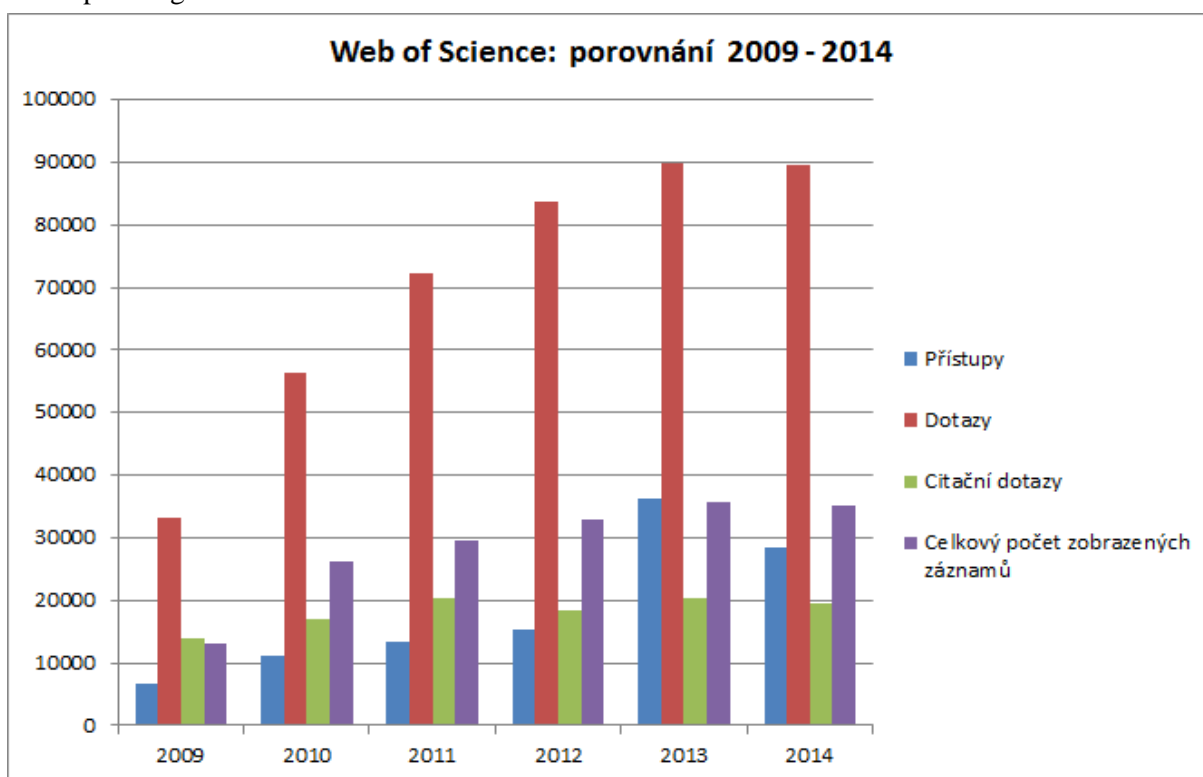
Databázi Reaxys využilo celkem 1 426 uživatelů, bylo zaznamenáno 3 922 přístupů a realizováno více než 19 000 rešeršních dotazů. Databáze je využívána především pro hledání reakcí a sloučenin. Oproti databázi Scifinder je jen velmi málo používána pro vyhledávání bibliografických citací.

Využití databáze v čase a typ rešeršního dotazu včetně srovnání s rokem 2013 zobrazují následující grafy.



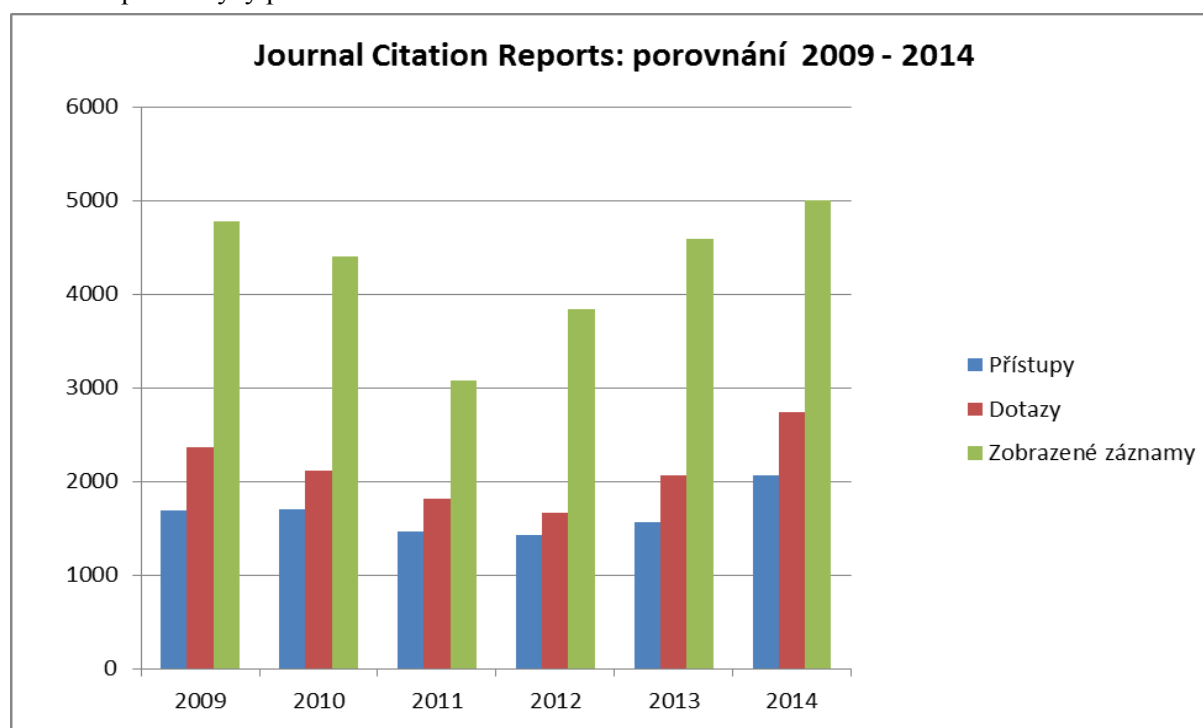
3.5.3 Web of Science

Využití Web of Science zaznamenalo po několika letech trvalého vzestupu mírný pokles ve všech sledovaných hodnotách. Využití druhé citační databáze (Scopus) vykazuje v posledních letech trvalý vzestup – viz graf 3.5.4.

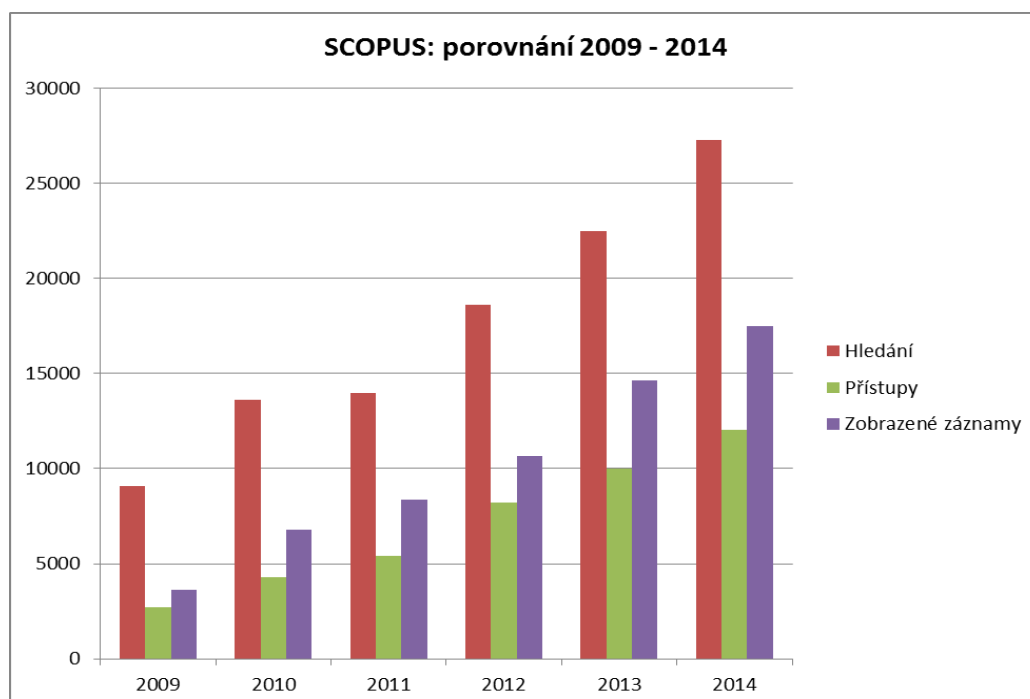


3.5.4 Journal Citation Reports

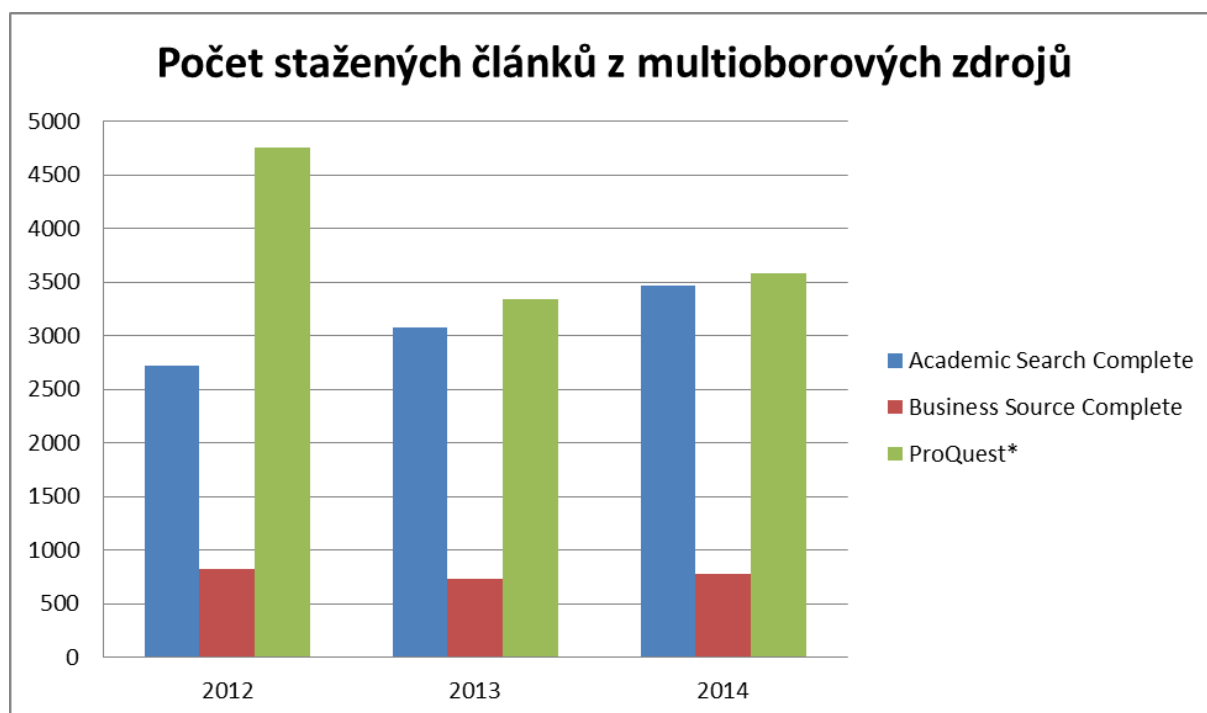
Využití Journal Citation Report je naopak kromě výkyvu v roce 2011 na stejné úrovni. Tento zdroj je ovšem intenzivně využíván pracovníky UK pro ověřování periodik při vkládání do číselníků zdrojů v OBD a pro analýzy publikační činnosti UPa.



3.5.5 Scopus



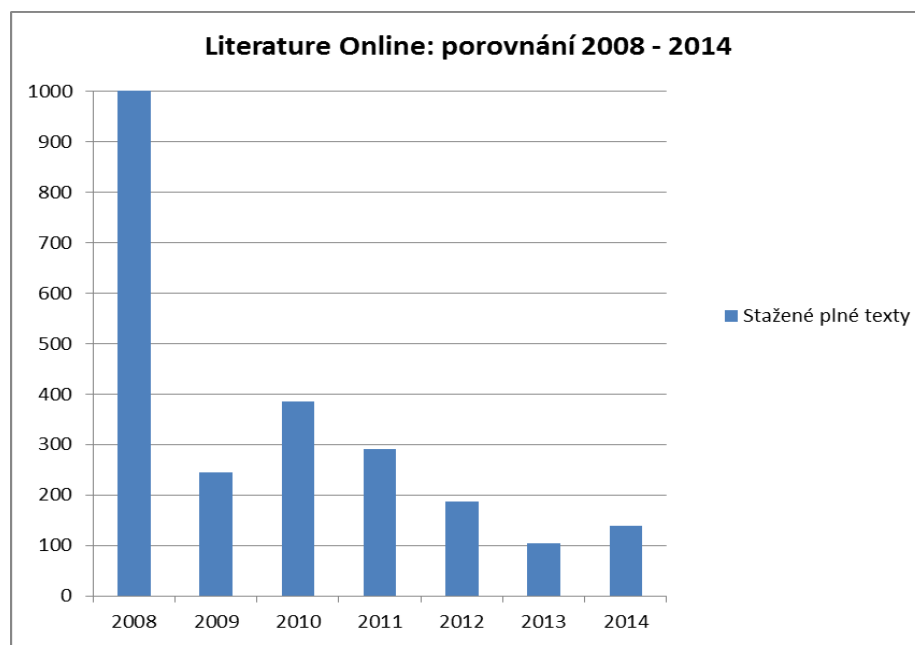
3.5.6 Multioborové databáze na platformě ProQuest a Ebsco



Poznámka: Platforma ProQuest zahrnuje od roku 2014 pouze zdroje z oblasti STM

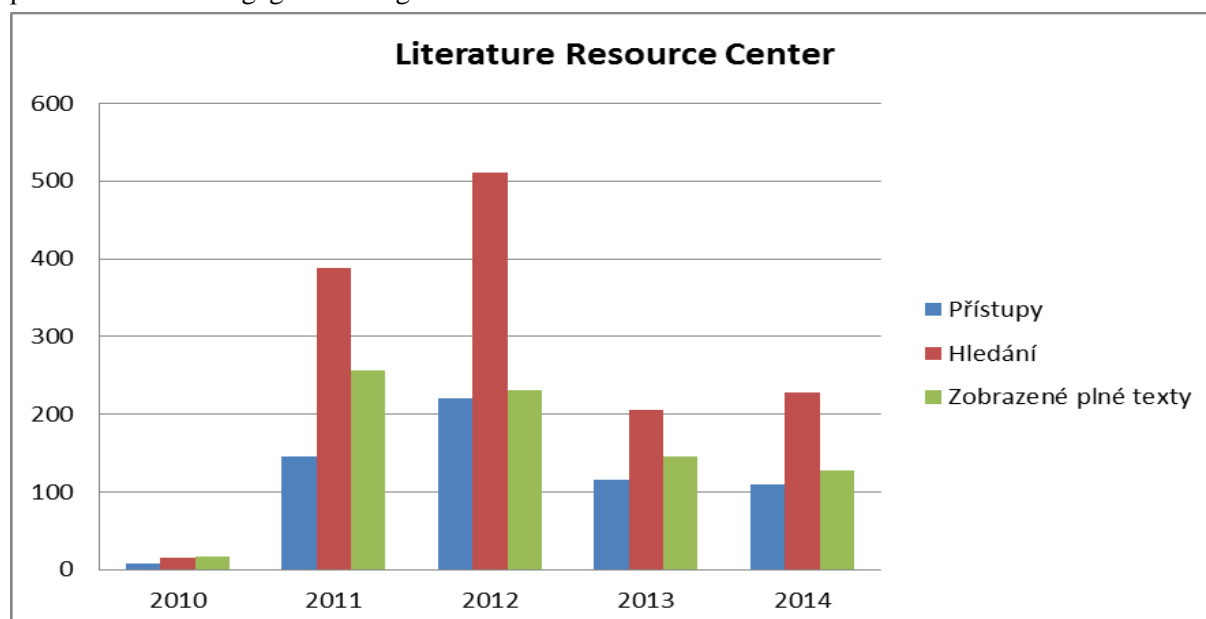
3.5.7 Literature Online

Tento zdroj představuje plnotextovou knihovnu více než 350 tis. děl anglické a americké poezie, dramát a prózy, která je doplněna o biografické a bibliografické informace a další sekundární informační zdroje, např. literárně kritické časopisy. Součástí je i bibliografická databáze Modern Language Association International Bibliography, která obsahuje více než 1,8 miliónu záznamů v oblasti jazykovědy a literatury s retrospektivou od roku 1963. Pokles využití se sice v loňském roce zastavil, přesto je stále v poměru k ceně zdroje velmi nízké – viz tabulka 3.5.11.



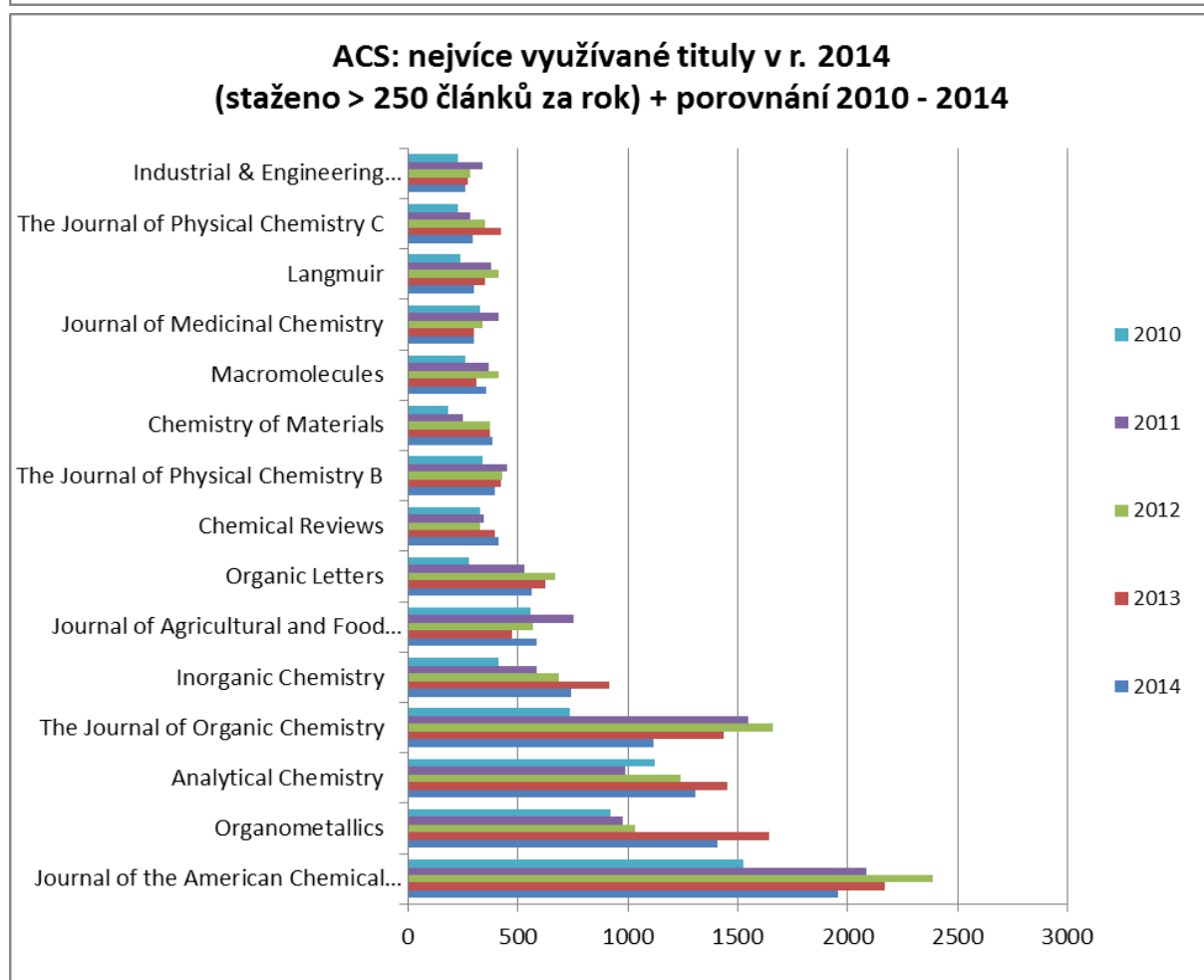
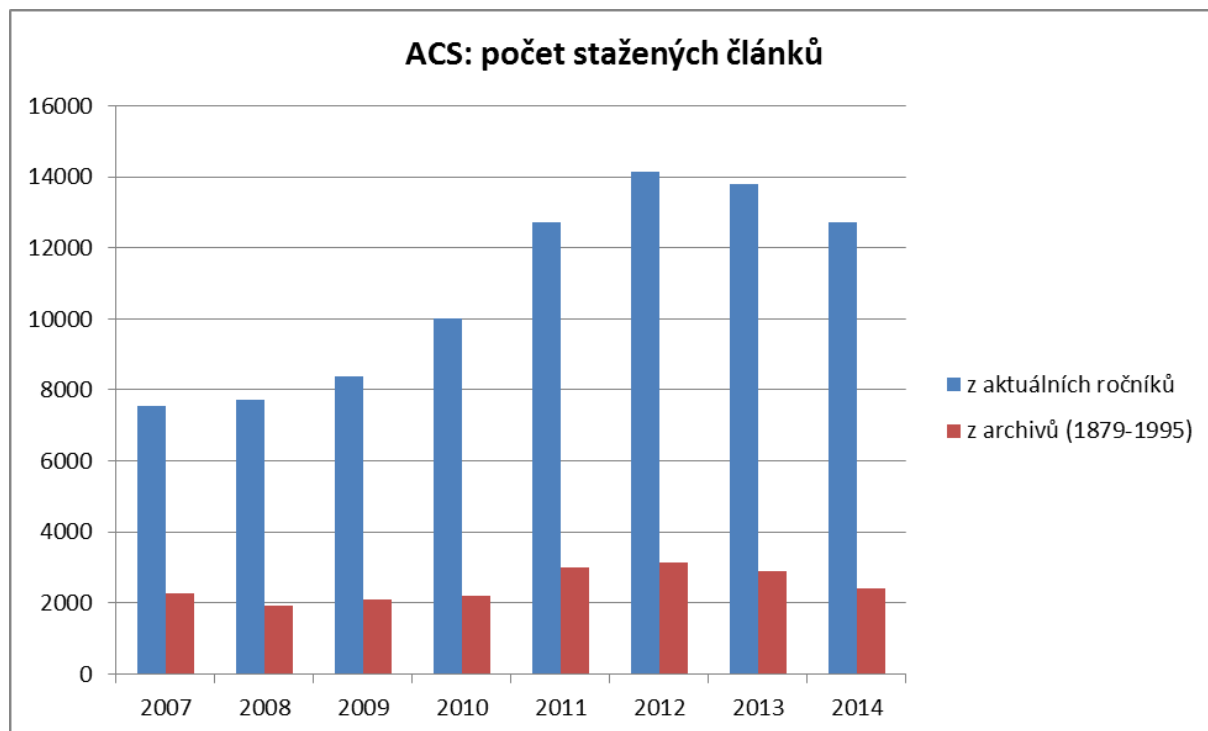
3.5.8 Literature Resource Center

Celkový rozsah tohoto informačního zdroje je více než 1,5 milionu dokumentů. Obsahuje biografické, bibliografické a kontextové informace k více než 130 tis. autorům, více než 650 tis. plných textů článků z 300 odborných periodik včetně literárně kritických a řadu dalších informací, např. 10 000 hesel převzatých z Merriam-Webster's® Encyclopedia of Literature. Pro UPa je zpřístupněn na platformě Gale Cengage Learning.

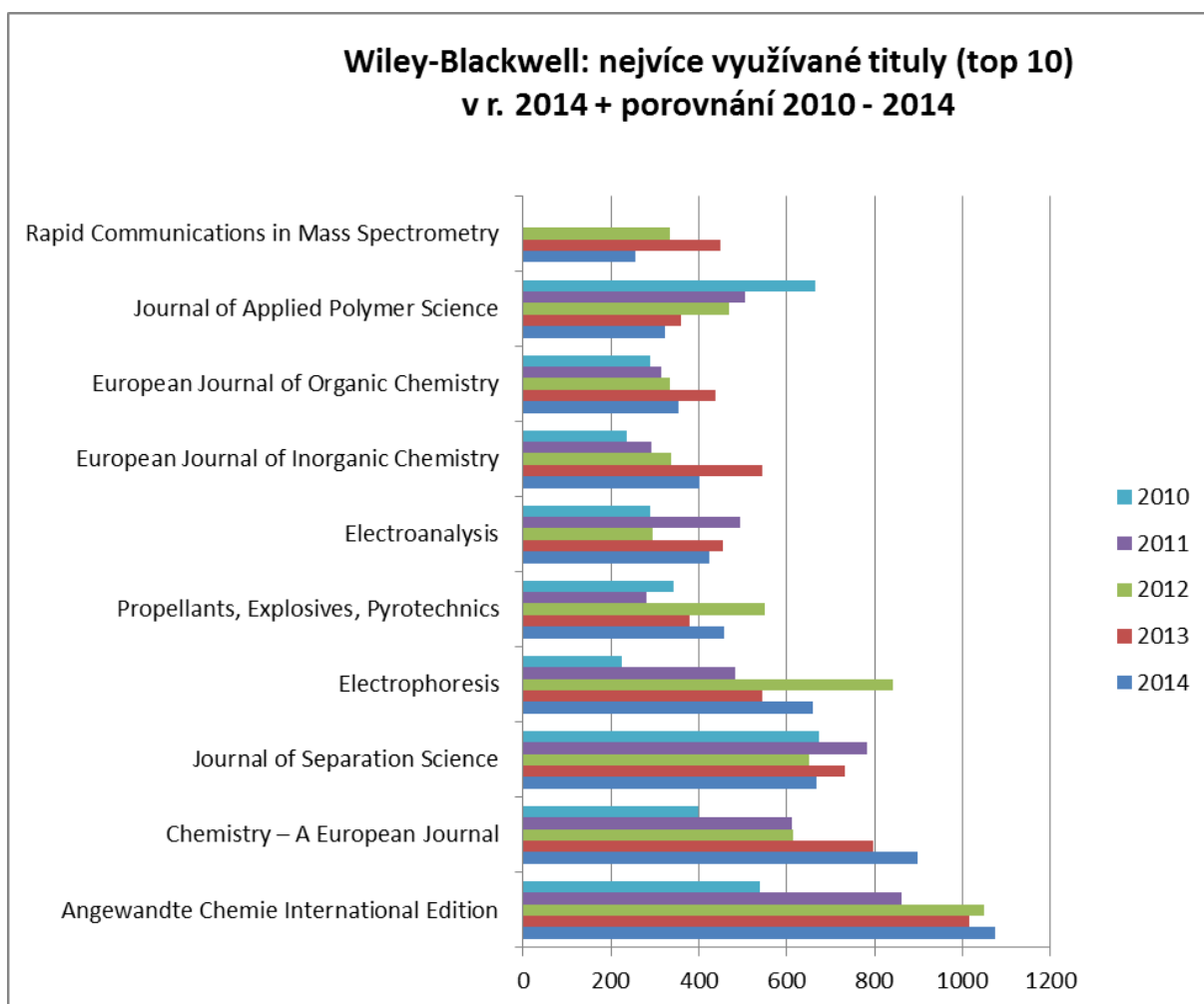
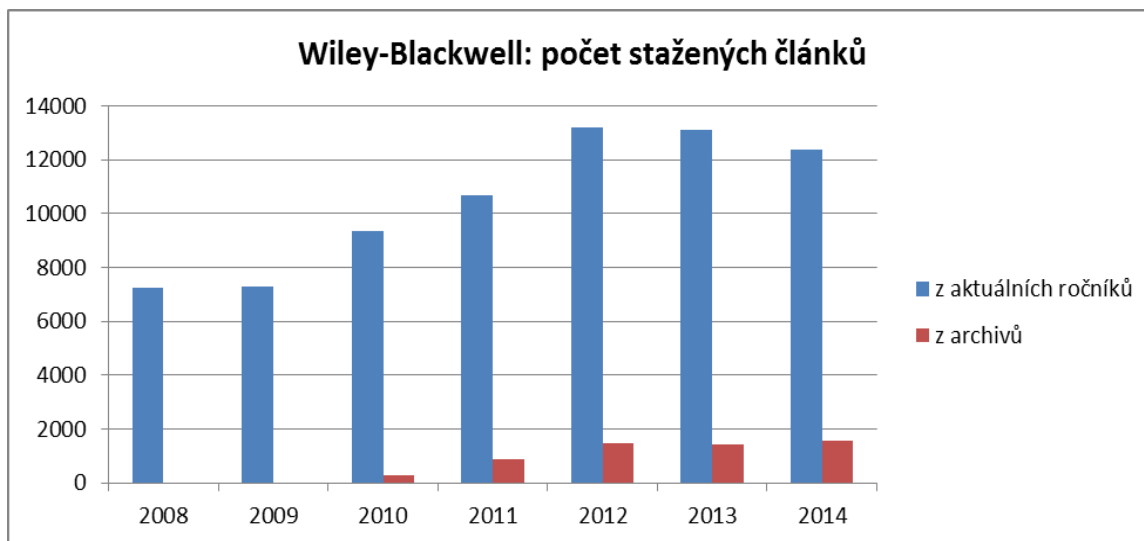


3.5.9 Elektronické časopisy

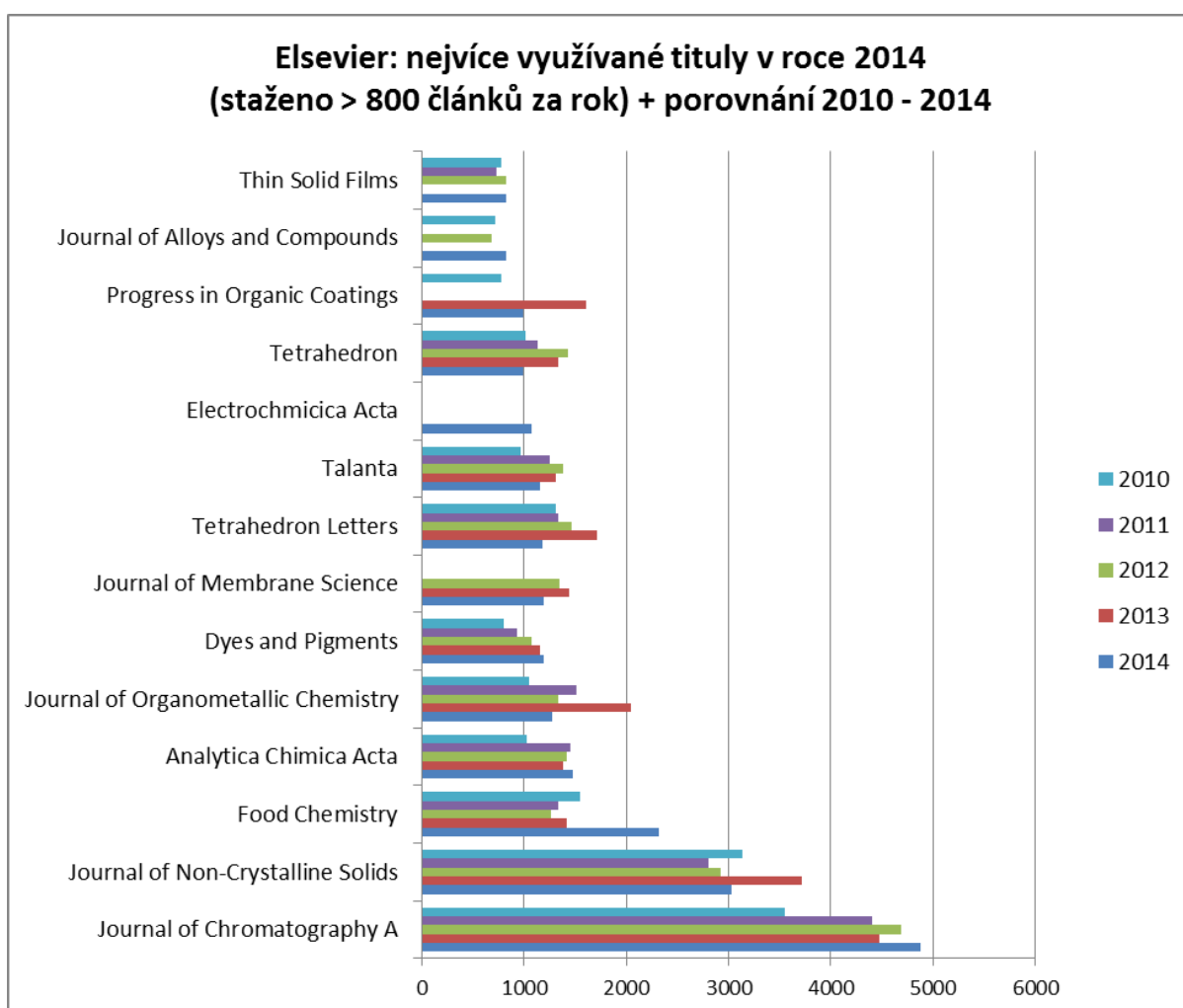
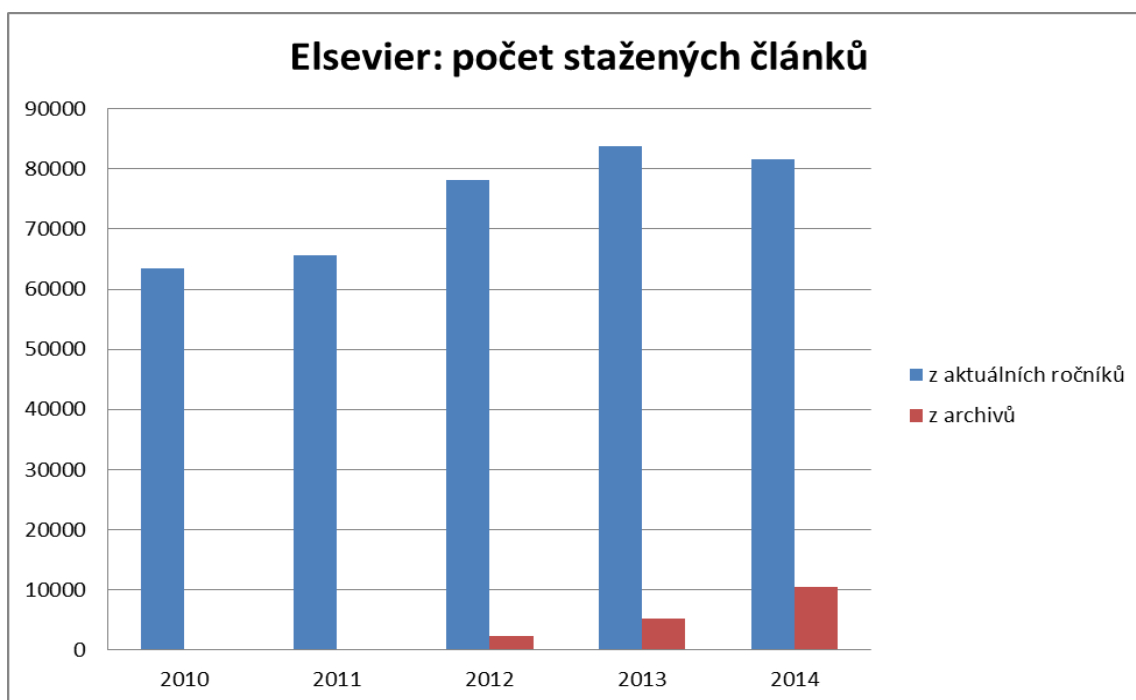
3.5.9.1 American Chemical Society



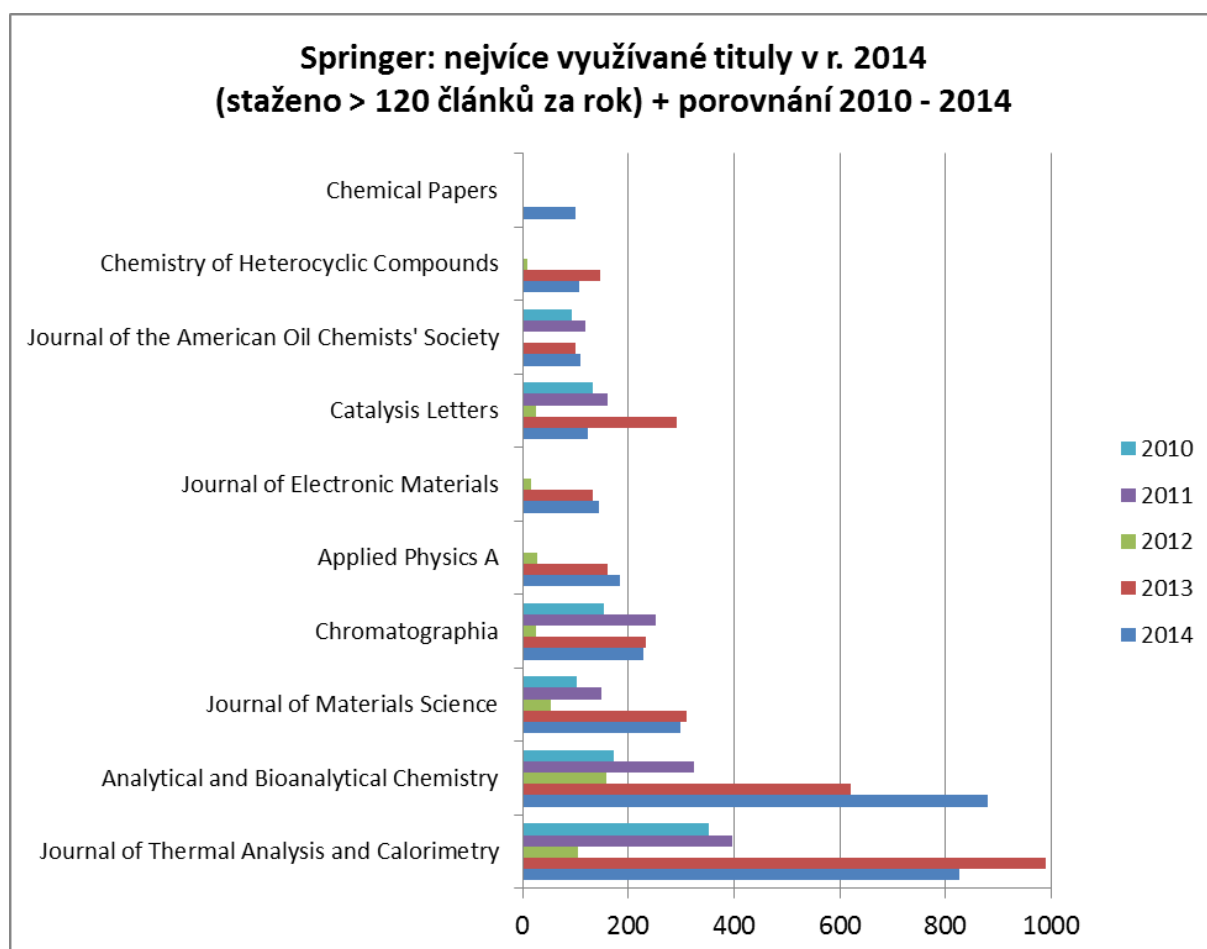
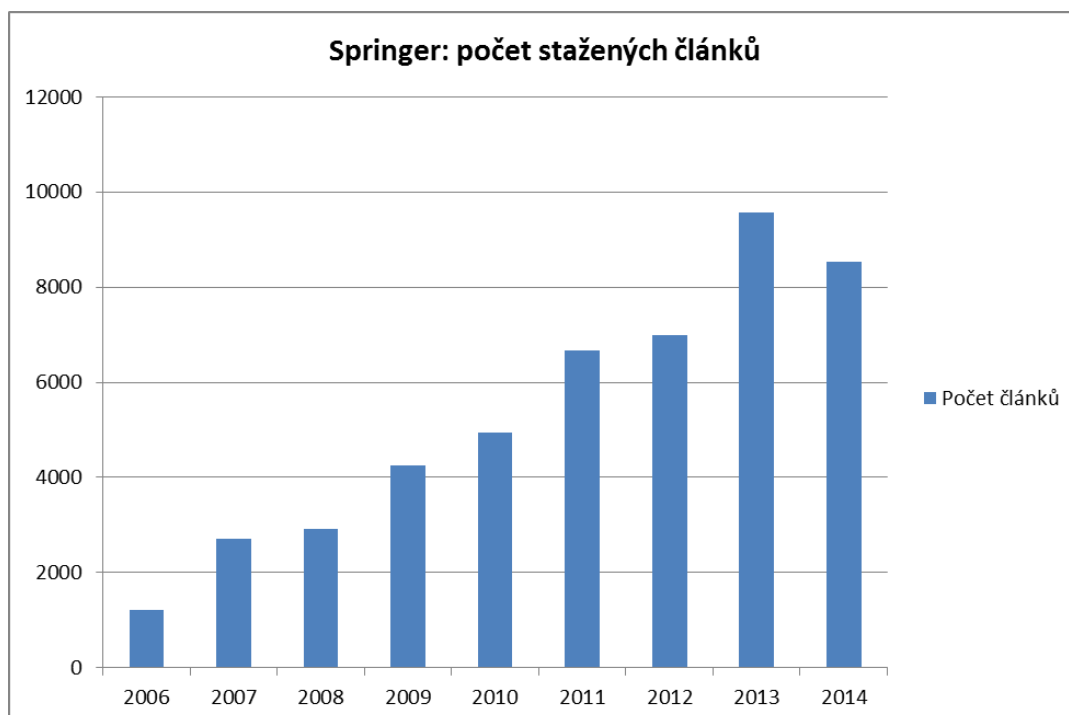
3.5.9.2 Wiley online library



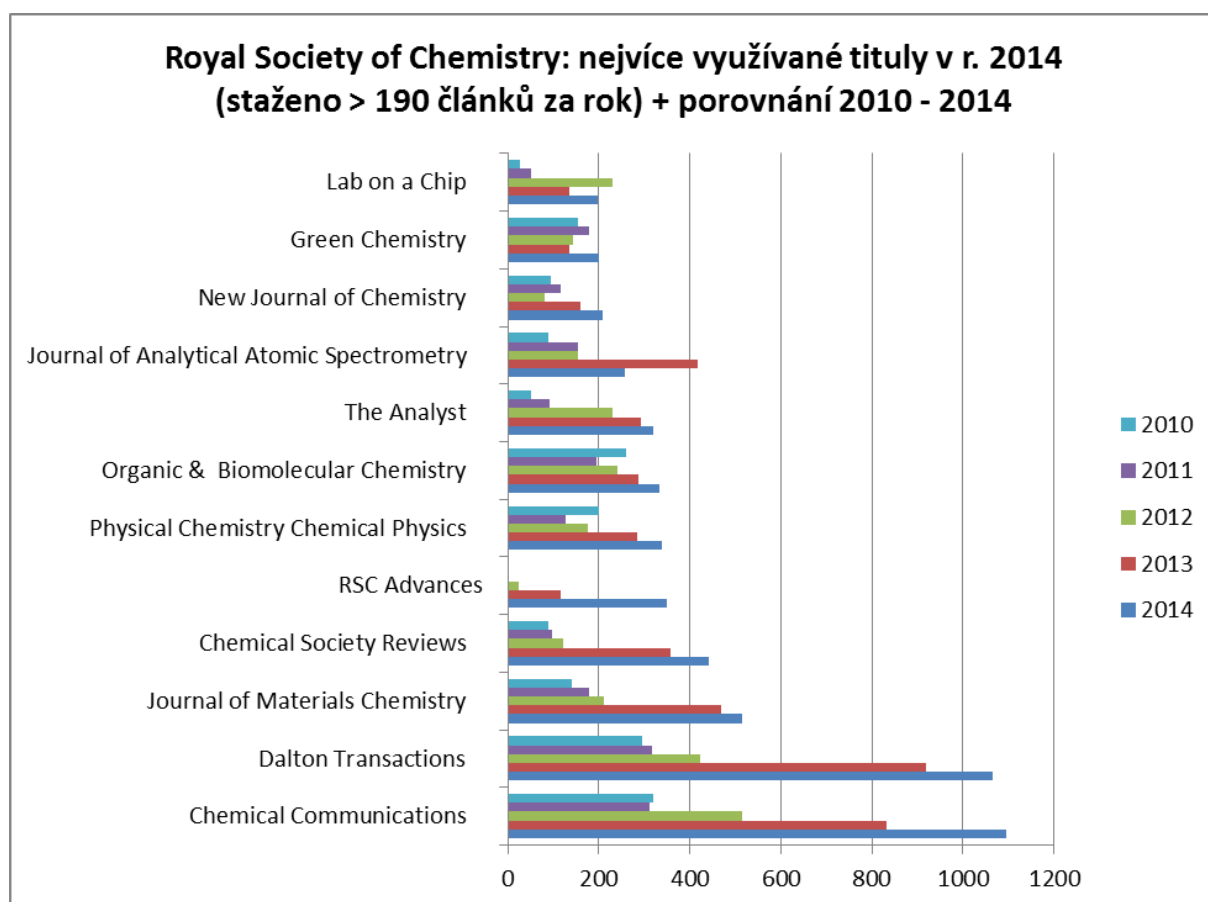
3.5.9.3 Elsevier - Science Direct



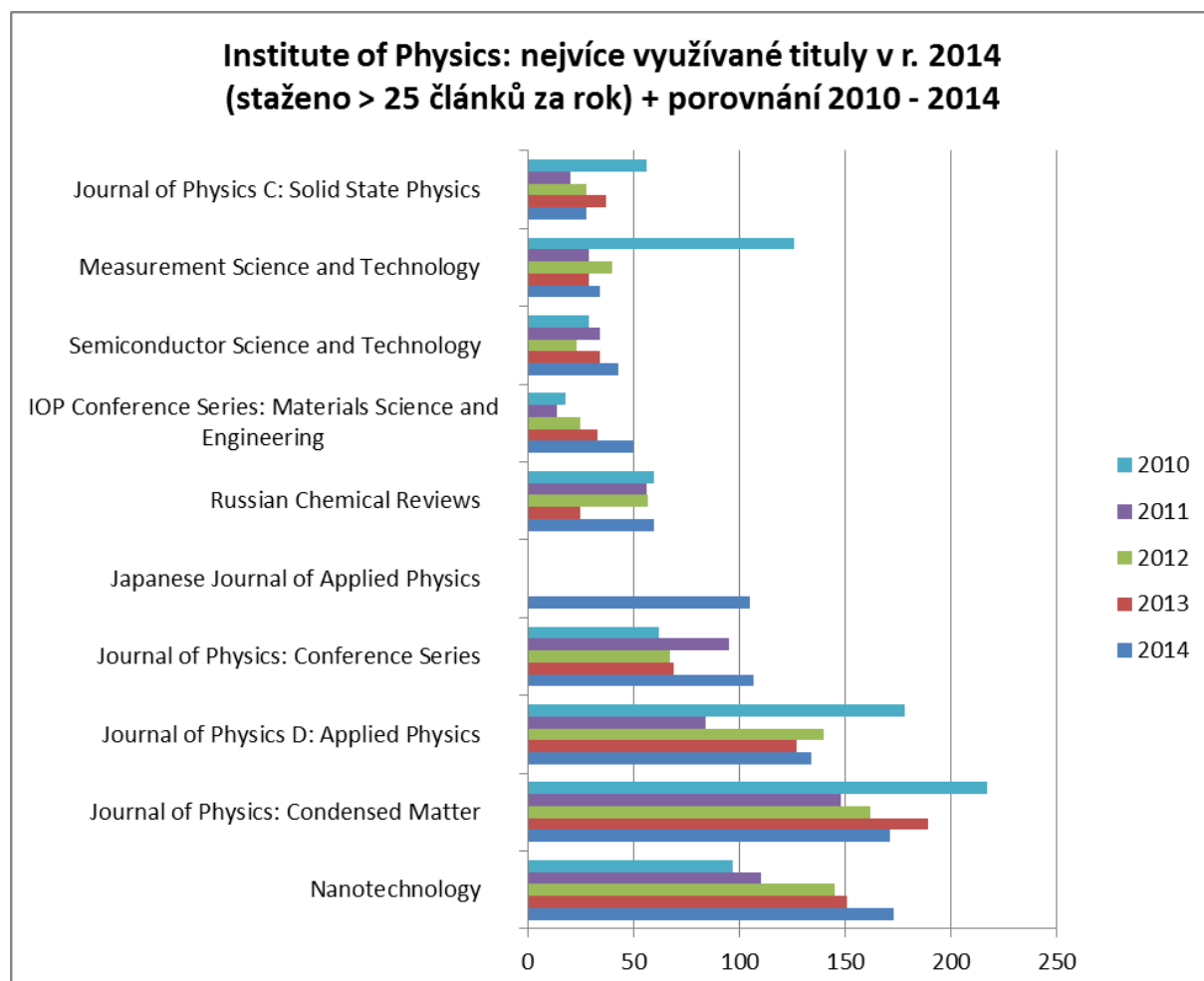
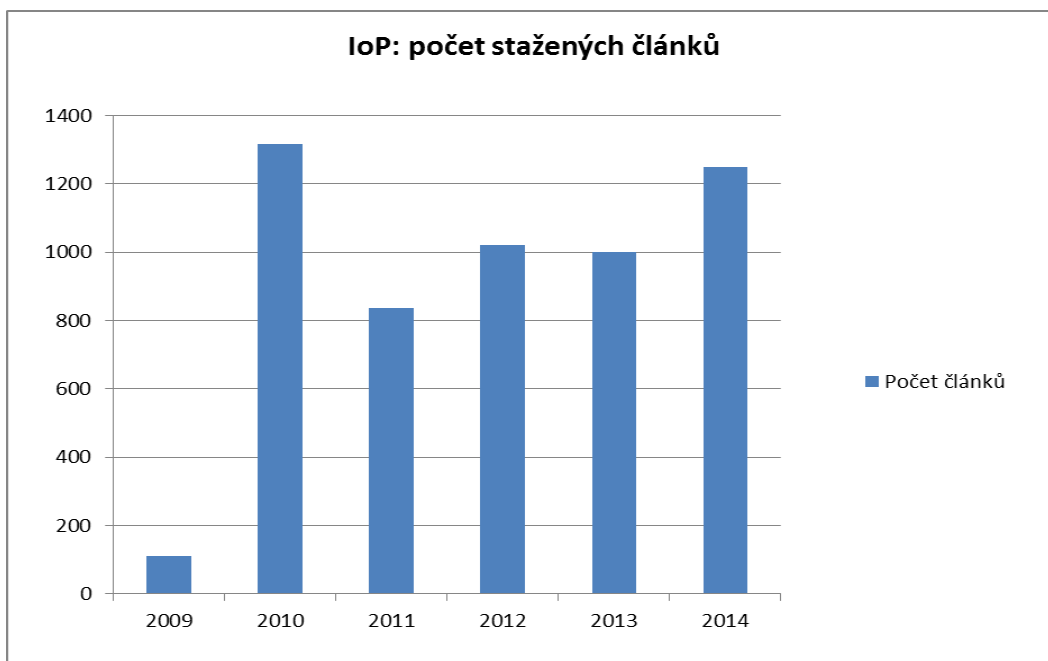
3.5.9.4 Springer Vlg. a další vydavatelství na platformě SpringerLink



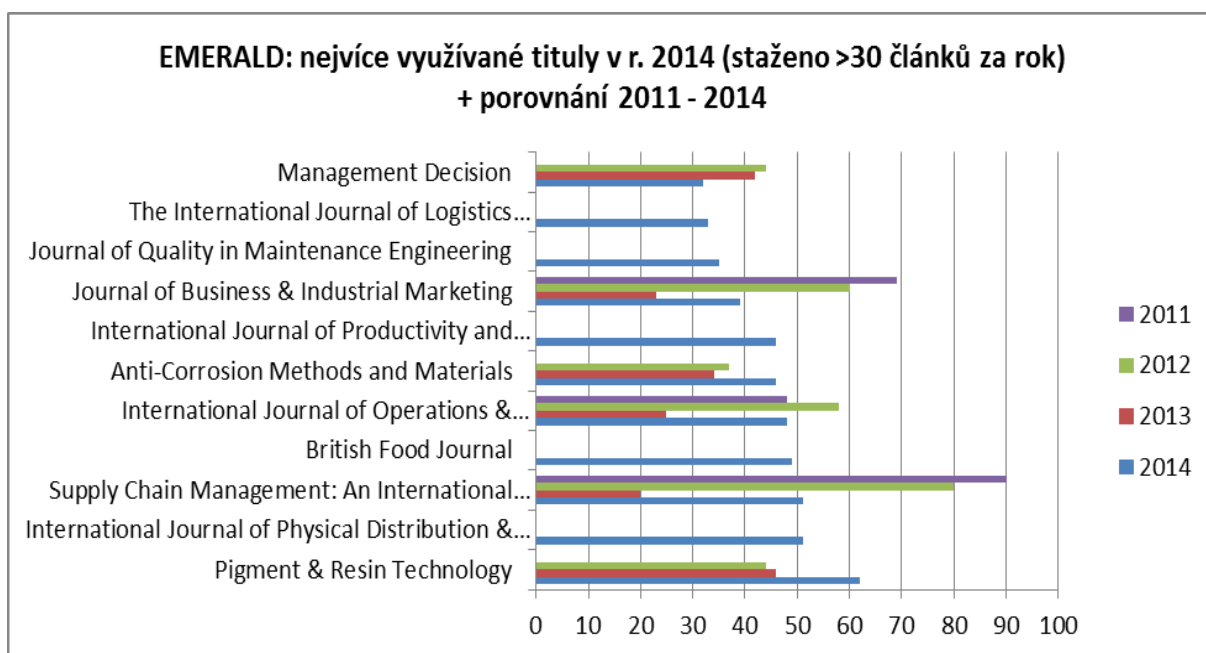
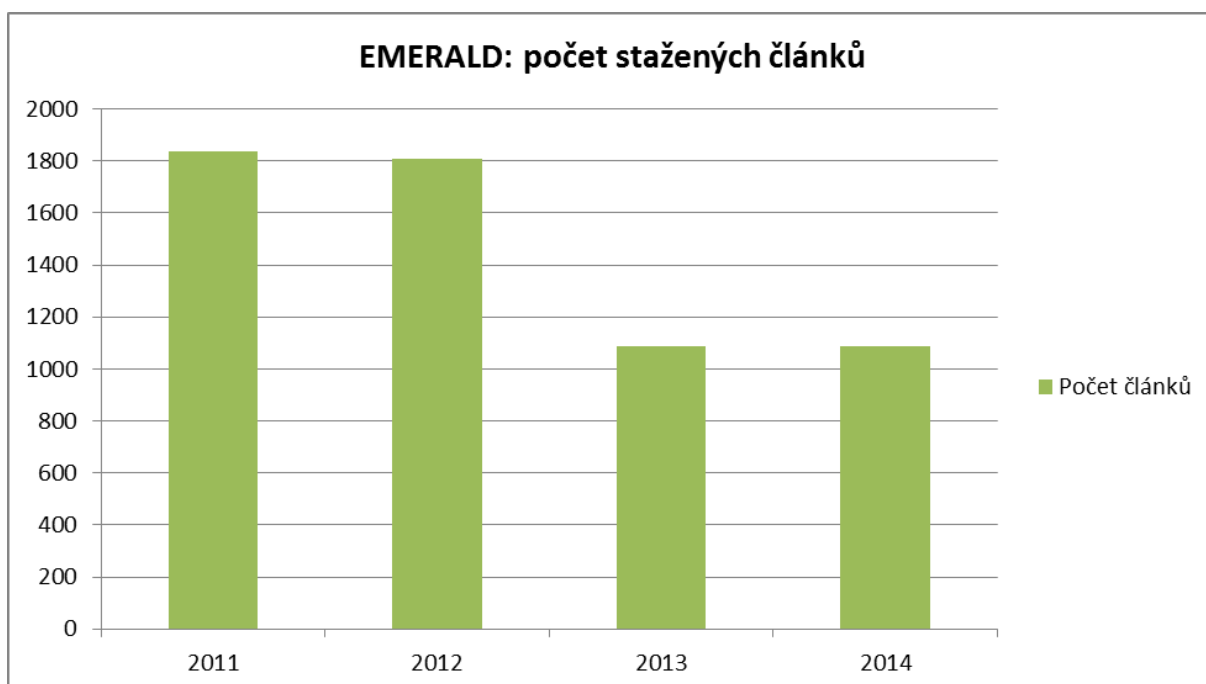
3.5.9.5 Royal Society of Chemistry



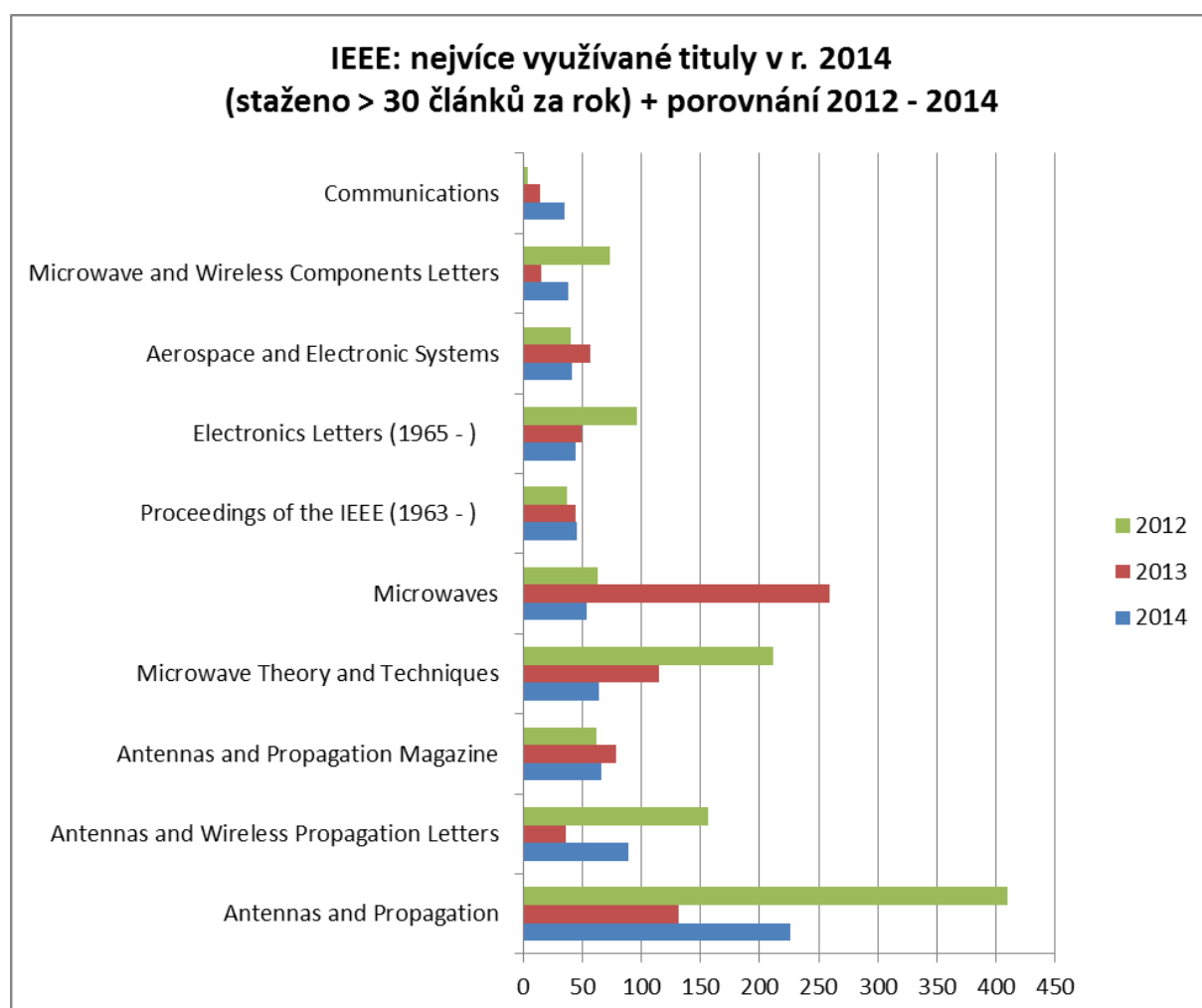
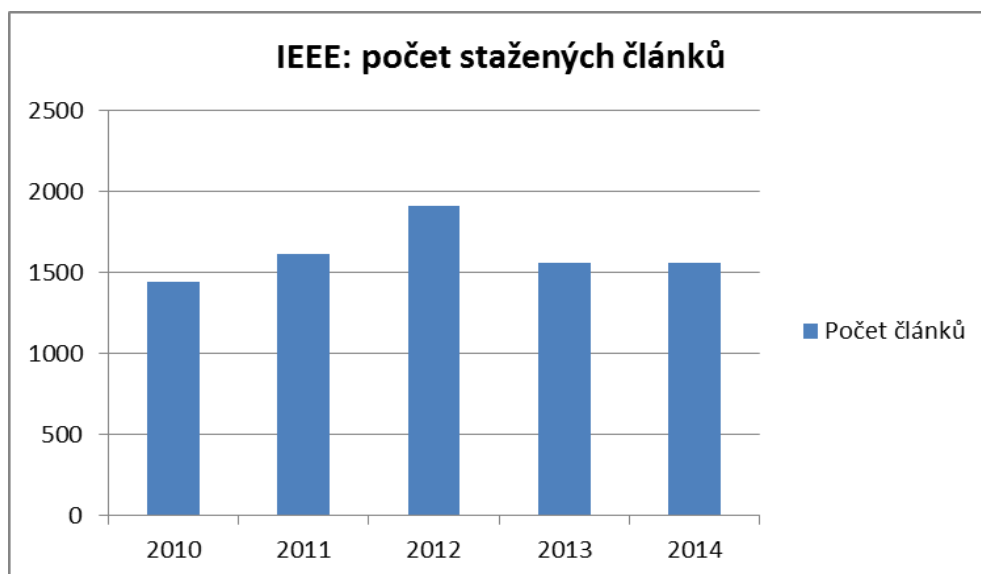
3.5.9.6 Institut of Physics



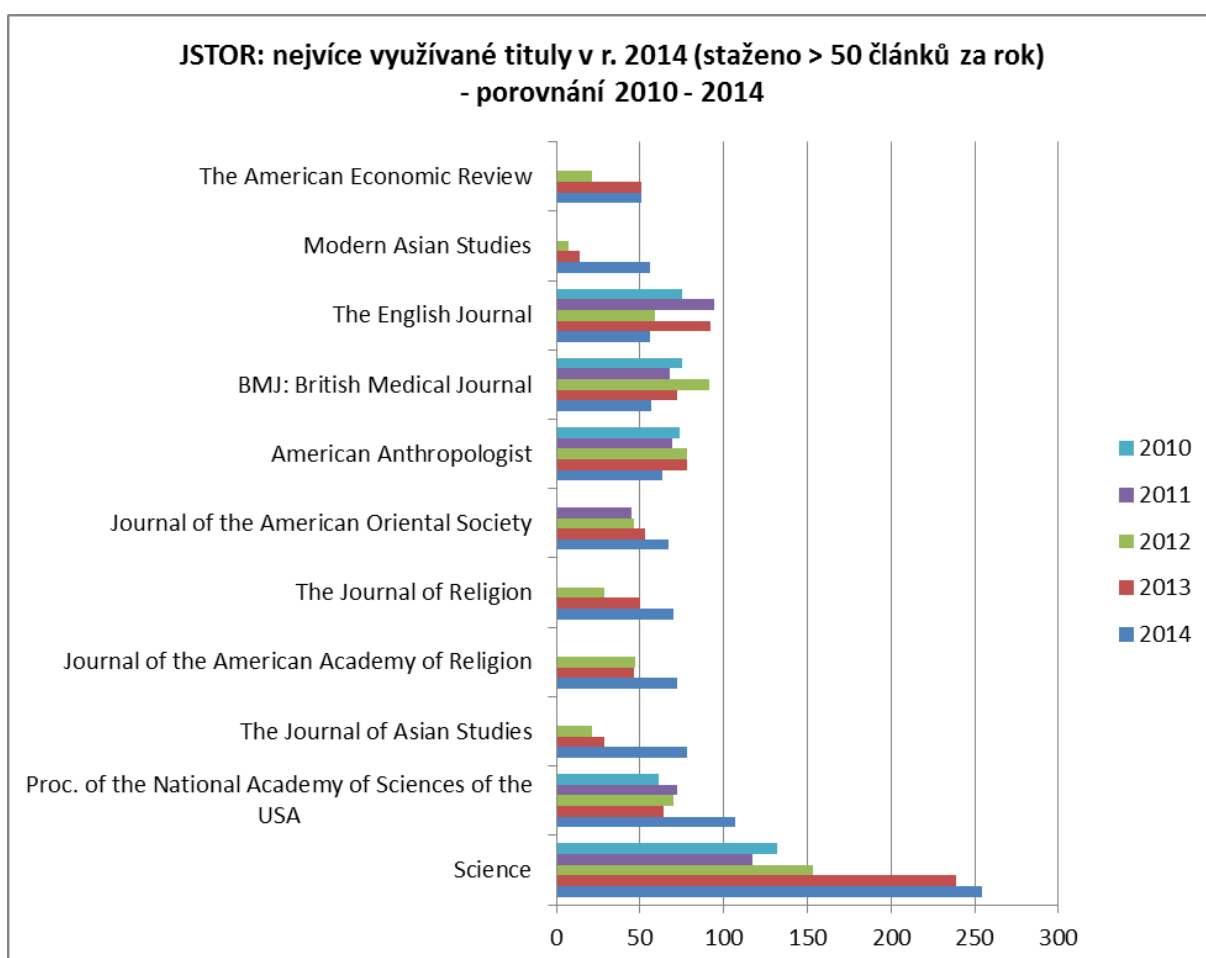
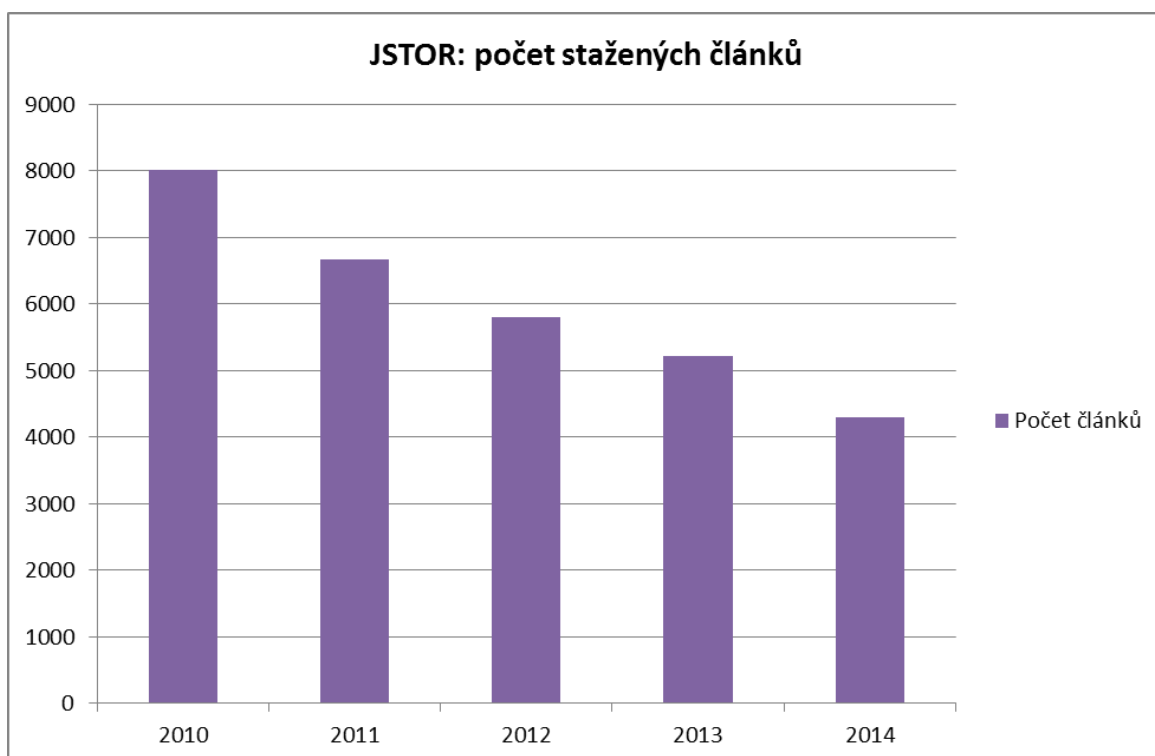
3.5.9.7 Emerald



3.5.9.8 IEEE Xplore Digital Library

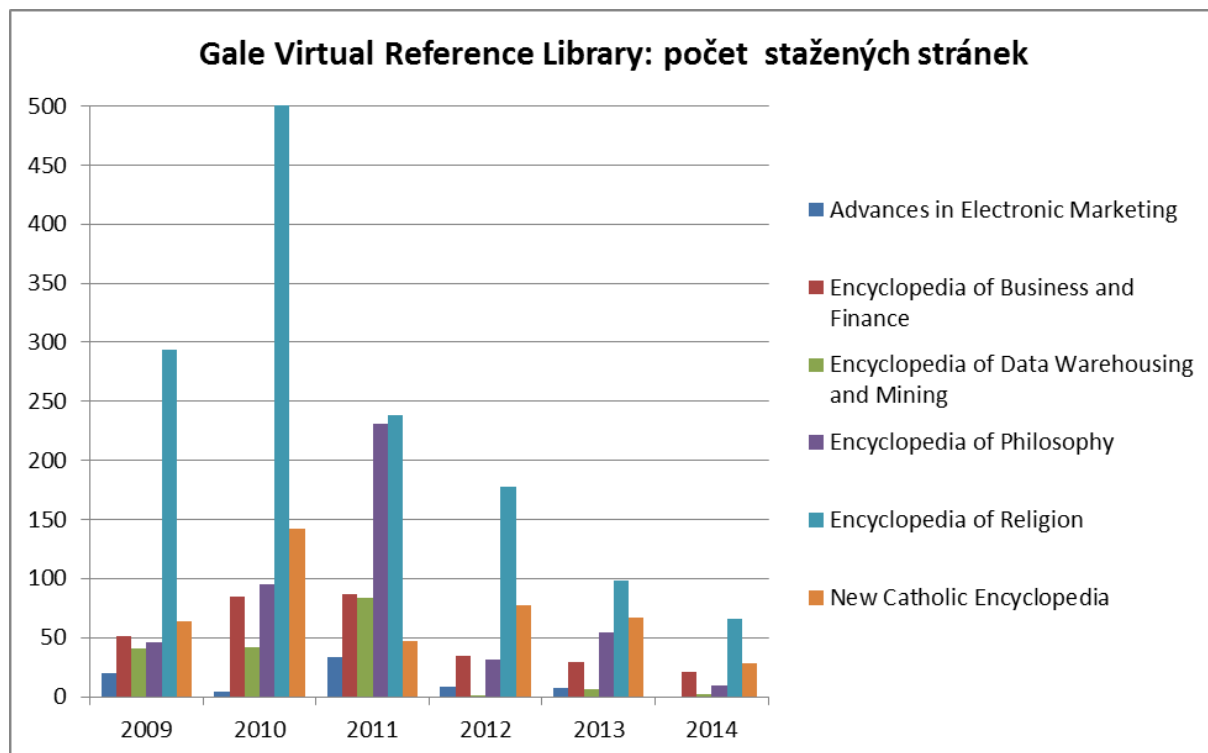


3.5.9.9 Archiv časopisů JSTOR



3.5.10 Elektronické knihy

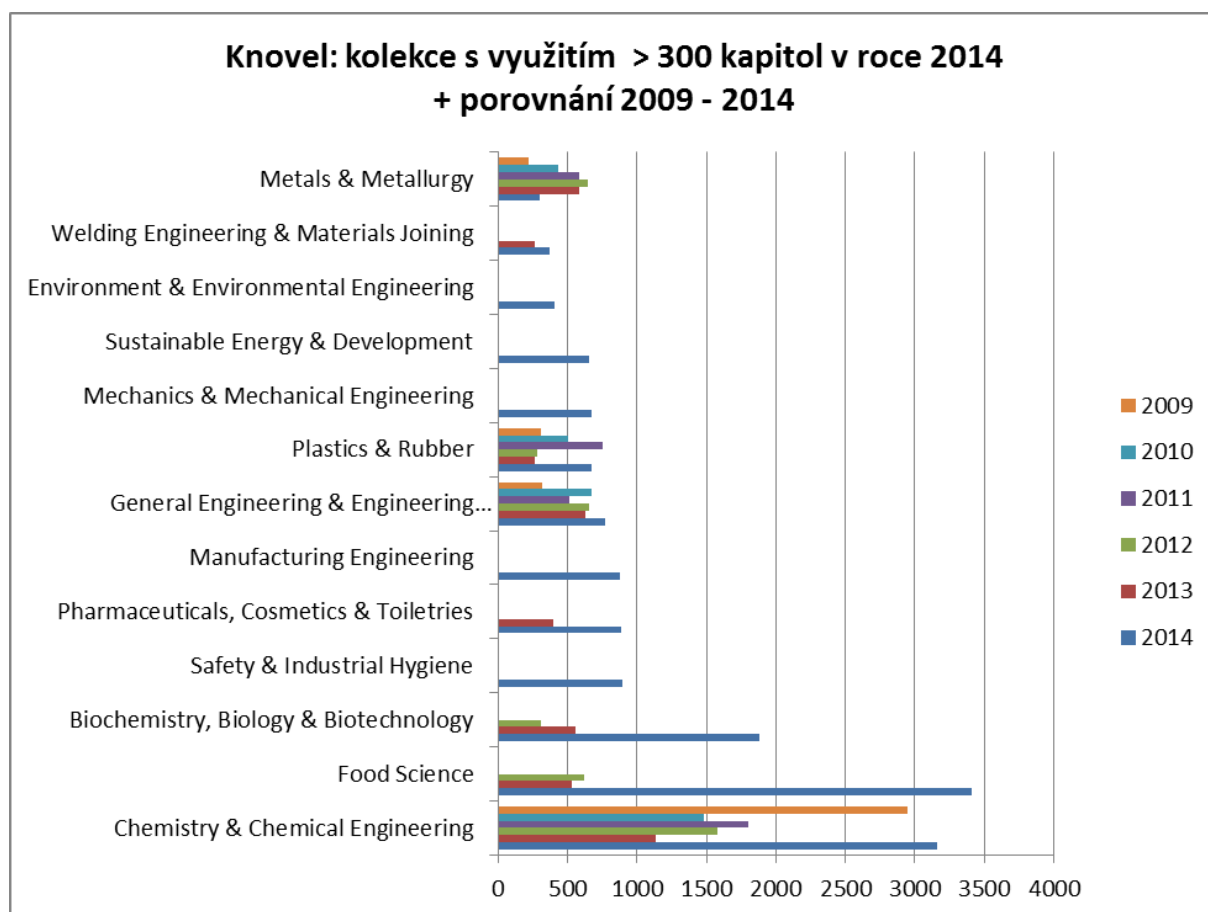
3.5.10.1 E-knihy zpřístupňované na platformě Gale Virtual Reference Library



3.5.10.2 Knovel – elektronická knihovna pro inženýrské obory

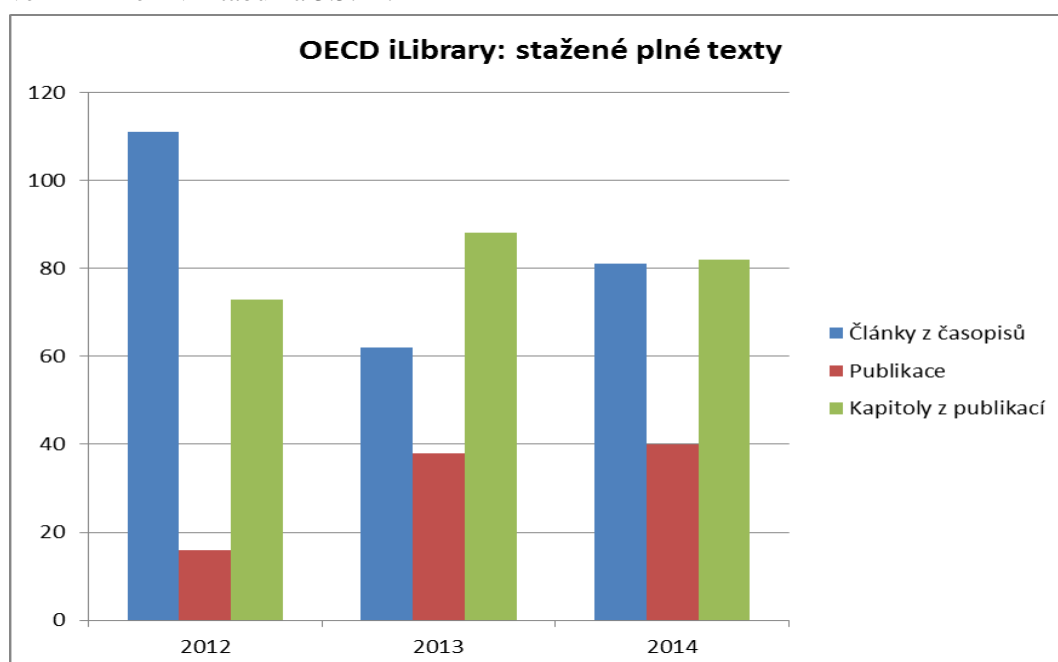
Díky projektu ChemEIZ se od roku 2013 rozšířil počet zpřístupňovaných kolekcí na třicet a řada z nich zaznamenala vysoké využití.





3.5.10.3 Knihovna OECD

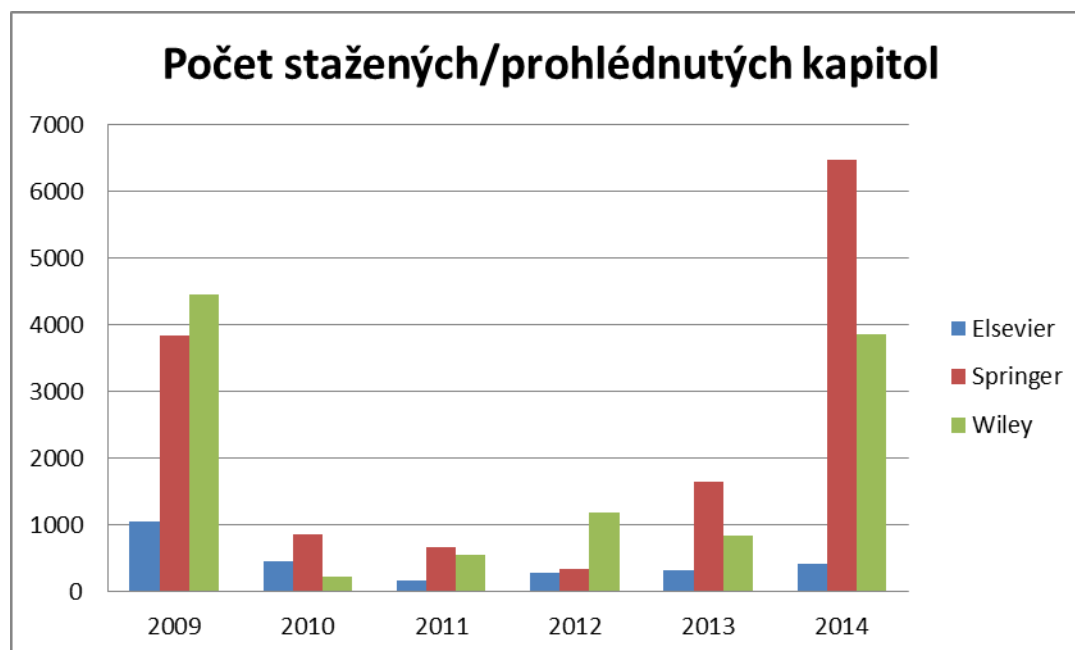
OECD iLibrary je základní informační služba Organisation for Economic Co-operation and Development, která zpřístupňuje v různých typech publikací socio-ekonomická statistická data členských zemí. Celkem bylo v roce 2014 staženo 203 plných textů a toto využití je vzhledem k ceně velmi nízké – viz tabulka 3.5.11.



3.5.10.4 E-knihy na platformách Science Direct, Wiley Online Library a SpringerLink

Počet zpřístupněných monografií a encyklopedických děl jednotlivých vydavatelství se liší. Nejmenší počet (14 titulů) je z vydavatelství Elsevier. Čtyřicet referenčních titulů a 381 monografií je z vydavatelství Wiley-Blackwel. U titulů z těchto dvou vydavatelství se jedná o trvalý přístup uhrazený z projektu UNIT.

Přístup k publikacím vydavatelství Springer (více než 10 000 titulů v kolekcích Computer Science a Lecture Notes in Mathematics) je hrazen předplatným v rámci projektu programu LR, který nese Národní technická knihovna.



Nejvíce využívané tituly vydavatelství Elsevier

Název	Počet stažených kapitol 2012-2014
Encyclopedia of Separation Science	174
Encyclopedia of Cancer (2nd Edition)	141
Comprehensive Composite Materials	83
Encyclopedia of Microbiology (3rd Edition)	45
Encyclopedia of Modern Optics	44
Encyclopedia of Electrochemical Power Sources	40
International Encyclopedia of Public Health	38
Comprehensive Medicinal Chemistry II	31
Encyclopedia of Immunology (2nd Edition)	28
Comprehensive Chemometrics	26
Meyler's Side Effects of Drugs: The International Encyclopedia of Adverse Drug Reactions and Interactions (15th Edition)	21
Treatise on Water Science	21
Encyclopedia of Food Microbiology	19

Nejvíce využívané tituly Wiley-Blackwell

Název	Počet stažených kapitol 2012-2014
Kirk-Othmer Encyclopedia of Chemical Technology	1 667
Ullmann's Encyclopedia of Industrial Chemistry	1 639
The Biology of Cancer, Second Edition	281
Encyclopedia of Analytical Chemistry	138
Organic Reactions	110
Characterization of Materials	69
Airport Engineering, 3rd Edition	54
Comprehensive Chromatography in Combination with Mass Spectrometry	52
Bioanalytical Chemistry	49

3.5.10.5 E-knihy na platformě ebrary

V roce 2012 bylo trvale zakoupeno 31 titulů z různých oborů. Tabulka podává přehled o počtu prohlédnutých/stažených kapitol v jednotlivých letech.

Titul	2012	2013	2014
Applied Linguistics as Social Science	1	4	
Applied Spectroscopy : A Compact Reference for Practitioners	190	57	
Biography : A Brief History	27	22	
Bridge Loads	7	6	
Bridge Watching	215		1
Complete Idiot's Guide to Grammar and Style	131	5	
Corporate Strategic Business Sourcing	11		
Diagnosing Foreign Language Proficiency : The Interface Between Learning and Assessment	1		
Directions in Applied Linguistics	28	1	
English Corpus Linguistics	17		
English Language : Corpus Linguistics and the Description of English	16	29	
Environmental Analysis : Chemical Pollutants in Air, Water, Soil, and Solid Wastes (2nd Ed)	272		2
Exploring Corpora for ESP Learning	21		
Foundation Engineering Handbook	39	4	
Global Sourcing Logistics : How to Manage Risk and Gain Competitive Advantage in a Worldwide Marketplace	25		
Chemical Industries : Synthetics, Mineral Oils, and Bio-Based Lubricants : Chemistry and Technology	61		3
Chemical Industries, Volume 124 : Lubricant Additives : Chemistry	41		1

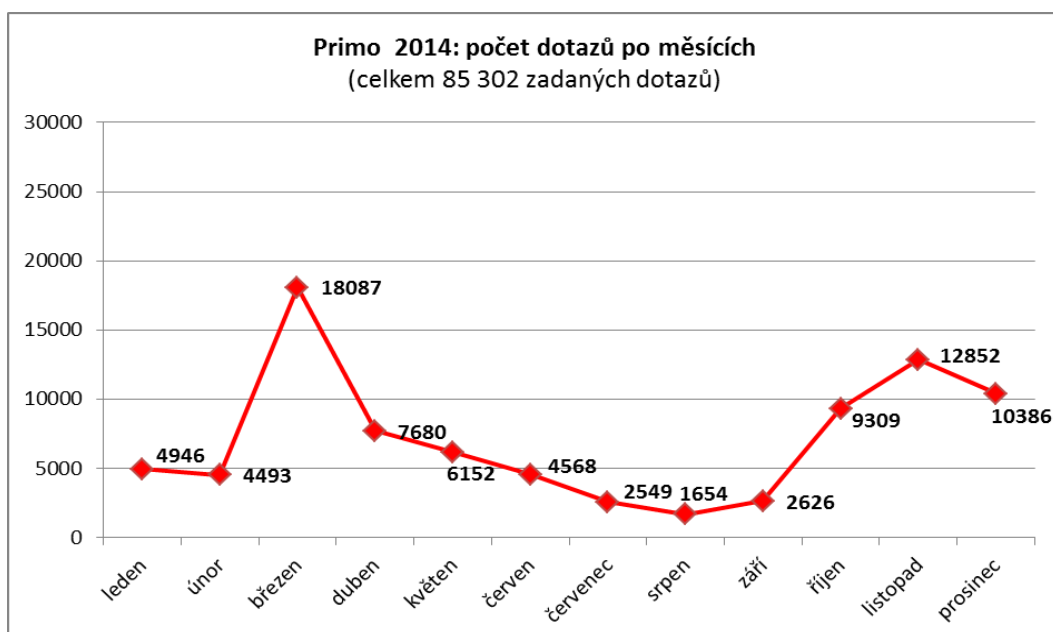
and Applications (2nd Ed)			
Chemistry and Technology of Lubricants	19	75	1
Language in the Twenty-First Century	15		
Local Chemical Analysis of Materials	6		
Lubrication and Maintenance of Industrial Machinery : Best Practices and Reliability	25	2	
Materials Selection in Mechanical Design (4th Edition)	36	5	1
Metallographer's Guide : Practices and Procedures for Irons and Steels	78		
Metallography : Principles and Practices	105	1	
Microstructure and Texture in Steels : and Other Materials	91	4	6
Planning and Task Performance in a Second Language	3	6	
Reflections on Language and Language Learning. In honour of Arthur van Essen.	2		1
Steels : Processing, Structure, and Performance	27	1	
Telling Women's Lives : Subject/Narrator/Reader/Text	19		
Tribology Series, Volume 7 : Microscopic Aspects of Adhesion and Lubrication	9		
Unity and Diversity in Language Use	2		
Total for all titles	1 540	222	16

3.5.11 Podpůrné nástroje pro efektivní využívání EIZ

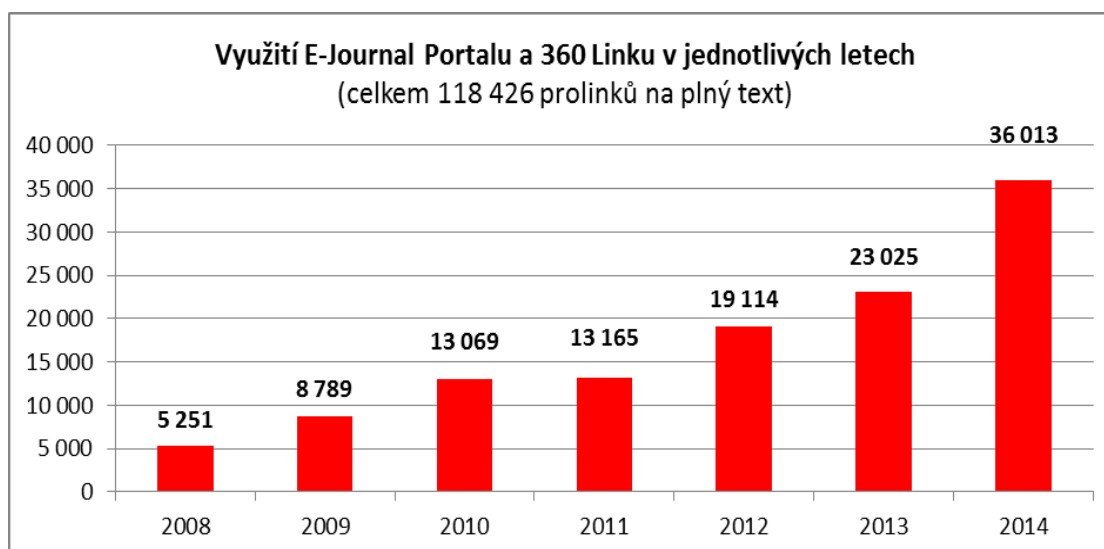
Efektivnější práci s EIZ umožňují různé podpůrné nástroje. Jedná se především metavyhledávač, který prohledá zadaným dotazem nejen předplacené, ale i volně dostupné zdroje, a připojený linkovací nástroj, který dovede uživatele až k plnému textu.

K efektivní práci s vyhledávanými bibliografickými odkazy a tvorbě citačních odkazů podle různých citačních stylů pak slouží bibliografický manažer.

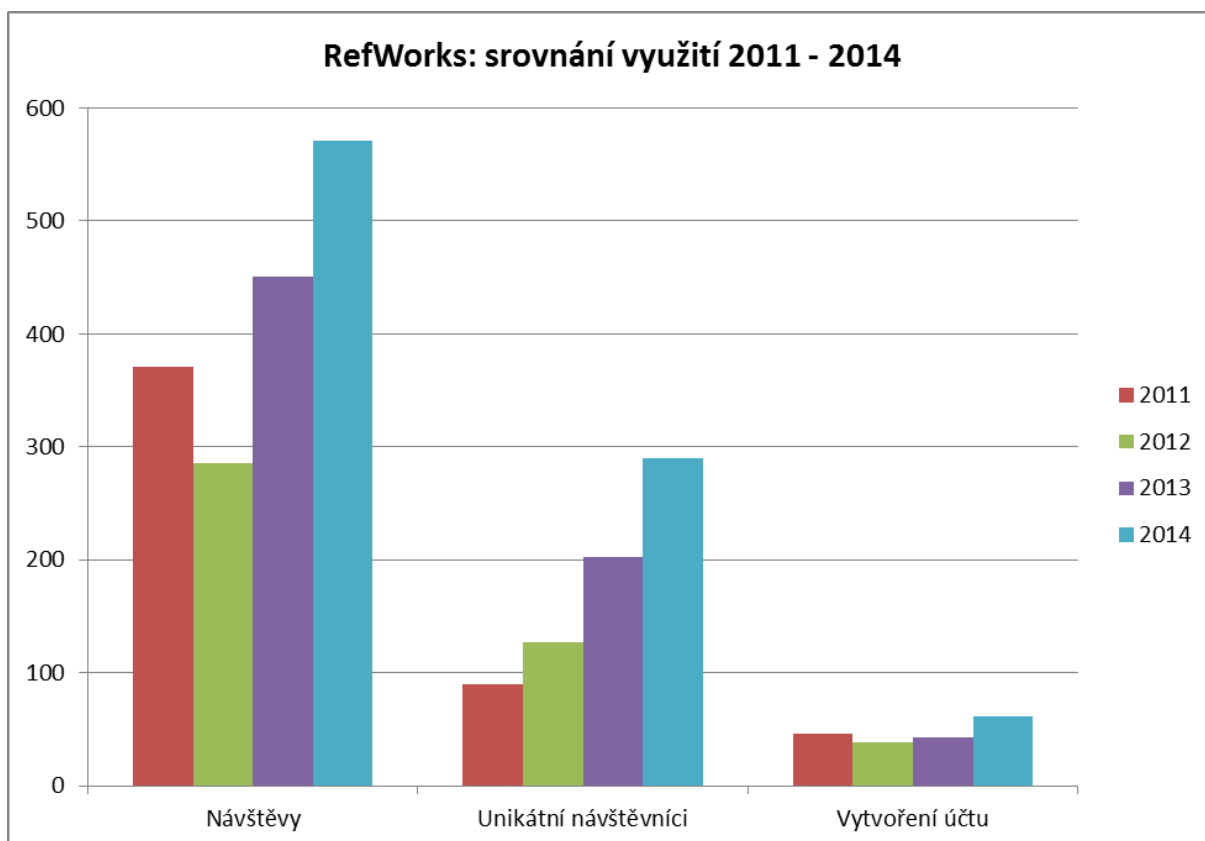
3.5.11.1 Vyhledávací služba PRIMO



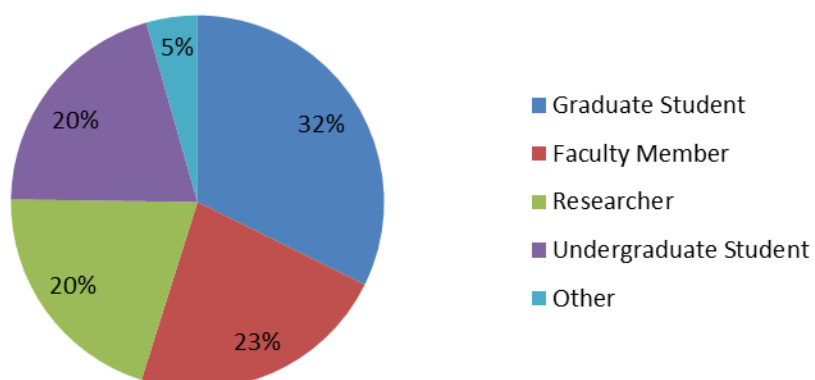
3.5.11.2 Linkovací server 360Link



3.5.11.3 Bibliografický manažer RefWorks



Uživatelé RefWorks podle typu



Uživatelé RefWorks podle oborového zaměření

